

POPADNIK **bibliotekarza**

PISMO DLA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH, SZKOLNYCH I PEDAGOGICZNYCH

MARTA KORYTKOWSKA
POTRZEBY g/GŁUCHYCH UŻYTKOWNIKÓW W BIBLIOTEKACH

MAŁGORZATA KOCEK
**FORMY PRACY Z CZYTELNIKIEM Z WYKORZYSTANIEM NOWYCH
TECHNOLOGII W PIEKARSKIEJ BIBLIOTECE**

JACEK PRĄDZIŃSKI
PRACOWNIA ORANGE W BIBLIOTECE MIEJSKIEJ W BYTOWIE

Biblioteka Analiz Sp. z o.o. zaprasza
na bezpłatny cykl szkoleń:

Księgarnie nowoczesne i efektywne – webinaria dla księgarzy

Projekt zakłada przeprowadzenie cyklu szkoleń w formie webinariów, których zadaniem jest **przekazanie użytecznej wiedzy służącej podniesieniu kwalifikacji pracowników księgarń** w obszarach takich jak:

- budowa oferty sprzedażowej
- komunikacja z klientem
- efektywna prezentacja i sprzedaż książek
- skuteczne wykorzystanie mediów społecznościowych do budowy marki księgarni
- zwiększenie kompetencji księgarzy w obszarze istniejących regulacji prawnych.

Zaletą webinariów jest praktyczne podejście do przedstawianych zagadnień, poparte długoletnim doświadczeniem zawodowym prowadzących.

Program webinariów:

1. **Sprzedaż książek w Polsce – poszukiwanie własnej drogi:** profilowanie oferty, co zamiast podręczników?, książka dziecięca – vademecum współczesnych trendów, dywersyfikacja asortymentu sposobem na rozwój, konsolidacja operacyjna – alternatywa dla rynkowej samotności.
2. **Merchandising – projektowanie przestrzeni handlowej:** główne zasady merchandisingu, jak zaprojektować księgarnię, jak stworzyć przyjazne miejsce dla klienta, ekspozycja (witryny, I strefa, ułożenie na półkach, komunikacja z klientem), promocje, komunikacja cen, strefa kasy.
3. **Organizacja wydarzeń kulturalnych w księgarni:** planowanie wydarzenia, w jaki sposób ciekawie i zajmująco prowadzić spotkanie z autorem, sytuacje kryzysowe i niebezpieczne punkty organizacji wydarzeń.
4. **Social marketing w księgarni:** zasady tworzenia dedykowanych treści, kanały Social Marketingu, promocja zewnętrzna i wewnętrzna kanałów Social Media, sytuacje trudne i kryzysowe.
5. **Obsługa klienta i e-księgarni:** budowa relacji z klientem, budowanie lojalności, kanały komunikacji, komunikacja z klientem przed zakupami, w trakcie i po zakupach, sposoby radzenia sobie z trudnymi klientami.
6. **Korzystanie z materiałów ilustracyjnych w działalności księgarskiej:** kiedy można korzystać z ilustracji bez zgody uprawnionego, co może stanowić materiał ilustracyjny, utwory plastyczne, fotograficzne, prawo do wizerunku, korzystanie z materiałów ilustracyjnych w ramach dozwolonego użytku.

Dostęp do wszystkich materiałów jest bezpłatny, wszystkie zarejestrowane wykłady udostępnione są na stronie dedykowanej webinarium – www.ksiegarze2017.pl oraz na YouTube
Szczegółowe informacje dotyczące webinarium – www.ksiegarze2017.pl.

Projekt realizowany w ramach programu „Partnerstwo dla książki 2017” ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

SPIS TREŚCI

2 OD REDAKCJI

3 WIADOMOŚCI. WYDARZENIA

PROBLEMY. DOŚWIADCZENIA. OPINIE

4 **MARTA KORYTKOWSKA**
POTRZEBY g/GŁUCHYCH UŻYTKOWNIKÓW W BIBLIOTEKACH

10 **MAŁGORZATA KOCEK**
FORMY PRACY Z CZYTELNIKIEM Z WYKORZYSTANIEM NOWYCH
TECHNOLOGII W PIEKARSKIEJ BIBLIOTECE

15 **JACEK PRĄDZIŃSKI**
PRACOWNIA ORANGE W BIBLIOTECE MIEJSKIEJ W BYTOWIE

KSIĄŻKA

→ POZNAJEMY NOWE WYDAWNICTWA
17 **BOGDAN KLUKOWSKI**
WROCŁAWSKIE „WARSTWY” SPOD RATUSZA

19 **DOROTA GRABOWSKA**
KSIĄŻKI, KTÓRE POMOŻĄ W PRACY, KTÓRE WARTO PRZECZYTAĆ!

BIBLIOTEKA. ŚRODOWISKO

20 **ANNA ŻURAW-ŁOPATA**
BIBLIOTEKA PRZYJAZNA NAUCZYCIELOM-EMERYTOM

23 **SANDRA GOLEMO**
PRACOWNIA EDUKACYJNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY „PORT KULTURY”

26 **KATARZYNA KUCIARA**
WSPOMNIENIE O JÓZEFIE PIŁSUDSKIM W BIBLIOTECE MIEJSKIEJ
W PUŁAWACH

→ JUBILEUSZE BIBLIOTEK
27 **KATARZYNA GURAK**
KAŻDY JUBILEUSZ NIESIE ZA SOBĄ WSPOMNIENIA I DOŚWIADCZENIA
– 70 LAT BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W PIEKOSZOWIE

29 **MAREK ŻYTOMIRSKI**
BIBLIOTEKARZE MBP W ZGORZELCU UCZCILI JUBILEUSZ
OSSOLINEUM

→ NOWE OBIEKTY BIBLIOTECZNE
30 **ANNA KRAWCZYK**
MEDIATEKA W TYCHACH STAWIA NA NOWOCZESNOŚĆ

Z WARSZTATU METODYKA

34 **AGNIESZKA ŁASZCZYCH**
STARE I NOWE. CO WARTO WIEDZIEĆ O NOŚNIKACH
INFORMACJI

39 **HANNA DIDUSZKO**
WYSTAWA RUPIECI, CZYLI PRZEDMIOTY OPOWIADAJĄ

Od redakcji

Począwszy od numeru 1/2018 „Poradnik Bibliotekarza” zmienia swoją szatę graficzną, dostosowując ją do oczekiwań współczesnego czytelnika i nowych standardów edytorskich. W pierwszym etapie modernizacji pisma chcemy unowocześnić jego stronę wizualną.

Zgodnie z założeniem redakcji na nowy wizerunek czasopisma składają się takie elementy jak:

- nowy format zapewniający większą przejrzystość tekstu i możliwość większego zróżnicowania graficznego przedstawianych treści,
- nowy układ graficzny poszczególnych działów tematycznych,
- nowy, bardziej dynamiczny, sposób eksponowania materiału ilustracyjnego dzięki czemu zwiększy się jego rola w kompozycji tekstu.

Autorem koncepcji graficznej jest Tomasz Kasperczyk współpracujący od wielu lat z Wydawnictwem SBP.

Mamy nadzieję, że proponowane zmiany wizerunkowe „Poradnika” będą przyjęte pozytywnie przez czytelników i spotkają się z ich życzliwym odbiorem. Czekamy na Państwa opinie pod adresem poradnik-bibliotekarza@wp.pl.

W numerze tym polecamy artykuł Marty Korytkowskiej dotyczący problematyki g/Głuchych. Jest to temat rzadko poruszany w literaturze zawodowej, a bardzo potrzebny bibliotekarzom. Aby właściwie obsługiwać czytelników Głuchych należy poznać, choćby w najbardziej ogólnym zarysie, wiedzę nt. ich świata, potrzeb, sposobów komunikacji. Kolejne artykuły poruszają problem wykorzystania w bibliotekach nowych technologii, które w konsekwencji decydują o atrakcyjności i otwartości tych placówek. Czytelnik zapozna się z osiągnięciami MBP w Piekarach Śląskich i MBP w Bytowie (multimedialna Pracownia Orange).

W materiałach środowiskowych publikujemy przykłady współpracy bibliotekarzy z nauczycielami-emerytami oraz z dziećmi i młodzieżą w ramach nowo powstałej pracowni edukacyjnej w MBP w Kędzierzynie-Koźlu – „Port Kultury”. Prezentujemy wizerunek biblioteki nowoczesnej w zakresie wyposażenia oraz rozwiązań technicznych – Biblioteki Publicznej w Tychach, która proponuje w nowej siedzibie Mediateki szeroki pakiet ofert edukacyjnych skierowany do różnych kategorii czytelników.

W ramach zajęć metodycznych w bibliotece lub w szkole proponujemy lekcję biblioteczną „Stare i nowe. Co warto wiedzieć o nośnikach informacji” skierowaną do starszych dzieci. Jej celem jest uświadomienie uczniom, jak rozwijały się nośniki informacji, jak wyglądały te tradycyjne, schowane gdzieś w magazynach bibliotecznych, jaką rolę pełniły dawniej i obecnie. Drugi załączony w numerze materiał metodyczny wskazuje na znaczenie wyobraźni, refleksyjnego myślenia, kreatywności, na potrzebę nadania otaczającym nas przedmiotom sensu – na podstawie książki G. Lange *Warszawa*.

*Życzymy udanej lektury
Redakcja „PB”*

Poradnik BIBLIOTEKARZA. Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Ukazuje się od roku 1949

Rada Redakcyjna: Dr hab. Mariola Antczak (przewodnicząca), Krzysztof Dąbkowski, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Mirosława Majewska, Monika Simonjetz, Michał Zając, Beata Zych.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” – e-mail: poradnikbibliotekarza@wp.pl; www.poradnikbibliotekarza.pl

Redaktor naczelna: Jadwiga CHRUSCIŃSKA tel. 505-078-945; e-mail: jchruscinska@gmail.com

Sekretarz redakcji: Dorota GRABOWSKA tel. 600-505-662; e-mail: dgrabow@wp.pl

Redaktor techniczny: Elżbieta MATUSIAK tel. (22) 827-52-96; e-mail: e.matusiak@sbp.pl

Honoraria autorskie: Małgorzata Hołodowicz tel. (22) 608-28-23; e-mail: finanse@sbp.pl

Skład: Tekanet Tomasz Kasperczyk; e-mail: tomasz.kasperczyk@gmail.com. Grafiki: fotolia.pl, pixabay.com, freepik.com.

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny PRIMUM s.c., Kozerki, ul. Marsa 20, 05-825 Grodzisk Mazowiecki.

ISSN 0032-4752. Indeks 369594

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania redakcyjnego i skracania tekstów.

Autorzy zobowiązani są do przekazywania wraz z artykułem danych kontaktowych (adres, telefon, e-mail) oraz podpisywania swoich tekstów. Przesłane zdjęcia powinny mieć rozdzielczość 300 DPI i być załączone jako osobne pliki.

Warunki prenumeraty na portalu sbp.pl

Wiadomości Wydarzenia

➔ „Funkcje bibliotek – dawniej i dziś”

W dniach 22-23 listopada 2017 r. odbyła się we Wrocławiu konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego dotycząca problemów związanych z funkcjami bibliotek w ujęciu historycznym i współczesnym. Wystąpienia pogrupowano w siedmiu sesjach: plenarnej, „Z dziejów bibliotek i ich funkcji”, „Procesy biblioteczne i usługi”, „Wizerunek biblioteki i bibliotekarza”, „Biblioteki wojskowe – specyfika zadań i funkcji”, „Nowe funkcje, nowe odśroty bibliotek”, „Przestrzeń biblioteczna i jej znaczenie”. W referatach znalazły się tematy teoretyczne i praktyczne, dotyczące wszystkich typów bibliotek, każdy mógł znaleźć coś co go zainteresowało. Organizatorzy zaproponowali również odwiedzenie Filii nr 12 MBP we Wrocławiu – biblioteki, która mieści się na dworcu kolejowym.

➔ „100 lat bez retuszu: portret Jubilatki, – w WiMBP w Łodzi

Z okazji ubiegłorocznego jubileuszu 100-lecia Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego Dział Zbiorów Regionalnych zorganizował wystawę „100 lat bez retuszu: portret Jubilatki 1917-2017”.

Całość ekspozycji pokazywała dzieje biblioteki z jej blaskami i cieniami na przestrzeni stu lat istnienia. Wystawę podzielono tematycznie na kilka części: Biblioteka to... LUDZIE, ...BUDYNKI, ...WNĘTRZA, ...WYDARZENIA, ...CODZIENNOŚĆ.

Głównym elementem wystawy były archiwalne i współczesne zdjęcia ze zbiorów WBP oraz zbiorów pracowników, a także biblioteczne pamiątki. Wystawę można było zwiedzać do 31.12. 2017 r.

➔ Książeczka dla malucha

Średnio w Polsce rodzi się rocznie ok. 30 tys. młodych ludzi. Mamy każdego maluszka otrzymajmy na oddziałach położniczych szpitali w całym kraju bezpłatną książeczkę *Pierwsze wiersze dla...* Publikacja została przygotowana w ramach kampanii społecznej odbywającej się pod hasłem „Mała książeczka – wielki człowiek”, realizowanej przez Instytut Książki przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Książkę zaprezentowano 28 listopada ub.r. w trakcie

spotkania z dziennikarzami. Wraz z tą książeczką rodzice otrzymają broszurę *Książką połączeni*. „Licząc na to, że książka rzeczywiście połączy, albo będzie zacznym połączenia” – powiedział dyrektor Instytutu Książki dr Dariusz Jaworski.

➔ XXII Targi Książki Historycznej w Warszawie

Targi jak zwykle odbyły się na Zamku Królewskim w Arkadach Kubickiego. Swoją ofertę zaprezentowało w dn. 30.11–3.12 ub.r. ponad 220 wystawców. Swoje stoisko miało Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, gdzie prezentowano najnowsze wydawnictwa, wśród nich monografię *Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich: przeszłość i teraźniejszość 1917-2017*, dokumentującą działalność SBP w stulecie jego istnienia.

1 grudnia, w Salonie Bibliotek, goszczącym po raz szósty na Targach Książki Historycznej, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zorganizowało seminarium pt.: „Bibliotekarstwo polskie u progu odzyskania niepodległości: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich 1917-2017”. Więcej w relacji z Targów w nr 2 „PB”.

➔ Piórko 2017. Nagroda Biedronki za książkę dla dzieci

Wyjątkowy projekt Jeronimo Martins Polska S.A., właściciela sieci sklepów Biedronka, ma na celu popularyzację czytelnictwa wśród najmłodszych. Konkurs, organizowany od 2015 r., skierowany jest do debiutujących pisarzy i ilustratorów, których zadaniem jest stworzenie książki dla dzieci w wieku 4-10 lat. Zwycięzcy konkursu, czyli autor najlepszego tekstu oraz twórca ilustracji do niego, otrzymali po 100 000 zł nagrody każdy.

W ramach dwóch pierwszych edycji konkursu nadesłano ponad 10 tys. prac, twórczość zwycięzców dotarła do szerokiego grona klientów Biedronki: 2 wydania książki *Szary Domek* 45 tys. egz. i *Córka Bajarza* 35 tys. egz.

Laureatką tegorocznego konkursu jest książka *Nieustraszony Strach na Wróble* Grzegorza Majchrowskiego, wydana w nakładzie 45 tys. egz. Obecnie jest sprzedawana w sklepach Biedronki.

Honorowy patronat nad inicjatywą sprawuje Rzecznik Praw Dziecka, Marek Michałak.

WIADOMOŚCI - WYDARZENIA

Potrzeby g/Głuchych użytkowników w bibliotekach

Głuchota charakteryzuje się tym, że jej nie widać. Co prawda, można zauważyć aparat słuchowy czy implant za uchem, ale bardzo często niesłyszący, zwłaszcza kobiety, ukrywają je pod włosami, a wielu Głuchych w ogóle nie nosi aparatów, uważając je za zbędny balast.

Dopiero gdy osoby niesłyszące zaczną migać, można je zidentyfikować jako g/Głuche (Słowo Głuchy <pisane dużą literą> odnosi się do niesłyszących, którzy są członkami kultury Głuchych, mniejszości językowo-kulturowej. Nie każdy głuchy będzie Głuchym, ale także są Głusi, którzy słyszą, np. mogą nimi być słyszące dzieci Głuchych rodziców <inaczej CODA>. Spotyka się także pojęcie Milczący Cudzoziemiec), ale to także nie jest pewny dowód. Są słyszący, którzy migają, są też niesłyszący (głównie ogłuchli w późniejszym wieku), którzy potrafią mówić fonicznie naturalnym głosem. To, że głuchoty nie widać, sprawia, że słyszący nie zdają sobie sprawy z kontaktu z osobą głuchą do czasu, kiedy ta się odezwie/zamiga. Ten moment orientacji może być jednak kluczowy dla

dalszych relacji między głuchym użytkownikiem a bibliotekarzem; może go zachęcić lub wręcz odstraszyć od kolejnych wizyt w bibliotece. Bycie bibliotekarzem polega nie tylko na pracy z książkami i wypożyczaniu ich czytelnikom. To przede wszystkim umiejętność pracy z drugim człowiekiem, bez znaczenia, czy jest to osoba pełnosprawna, niepełnosprawna, a może cudzoziemiec we własnym kraju. Bibliotekarze muszą posiadać wiedzę, jak podejść do każdego czytelnika, aby zachęcić go do kolejnych wizyt w bibliotece, a czasem w ogóle odkryć przed daną osobą świat książek i pokazać jej, jaka przyjemność może płynąć z czytania. Patrząc na wyniki czytelnictwa w Polsce, które z roku na rok są coraz gorsze, należy stwierdzić, że przed bibliotekarzami stoi odpowiedzialne zadanie, aby

kulturalną i miłą obsługą przyciągać użytkowników, a nie ich zniechęcać. Dlatego nie mogą oni pozwolić sobie na odstraszenie potencjalnych użytkowników nieumiejętnością indywidualnego podejścia do nich, a taki problem dotyczy g/Głuchych czytelników.

Obsługa głuchych użytkowników bibliotek – sposób komunikacji

Dla Głuchych najważniejszy jest ich język, w przypadku polskich Głuchych – polski język migowy. Są dumni z własnej kultury i wciąż walczą o to, aby zostali wreszcie dostrzeżeni, zaakceptowani oraz szanowani przez resztę społeczeństwa. Walczą ze stereotypami, z dyskryminacją, z barierami komunikacyjnymi, z którymi spotykają się na każdym kroku. Byłoby im dużo łatwiej, gdyby słyszący również angażowali się w te działania. Głusi sami nic nie zdziałają. Potrzeba dobrej woli, szacunku, tolerancji, zrozumienia i wsparcia słyszących. Wielu ludzi wciąż nie ma nawet szczytkowej wiedzy na temat tego, jak się zachować, gdy spotykają osoby ze znaczną wadą słuchu. To dotyczy również, a może przede wszystkim pracowników urzędów i instytucji publicznych, czyli także bibliotek.

To, że głuchoty nie widać, sprawia, że słyszący nie zdają sobie sprawy z kontaktu z osobą głuchą do czasu, kiedy ta się odezwie/zamiga. Ten moment orientacji może być jednak kluczowy dla dalszych relacji między głuchym użytkownikiem a bibliotekarzem

Bibliotekarze powinni ciągle dokształcać się, aby móc sprostać obsłudze osób zaliczanych do tzw. specjalnej kategorii użytkowników bibliotek. Zgodnie z tym twierdzeniem wydaje się być wielce wskazane, aby przed rozpoczęciem pracy każdy bibliotekarz przeszedł szkolenie z właściwej obsługi takich użytkowników. Podczas części kursu poświęconej g/Głuchym należałoby:

- przedstawić najważniejsze informacje na temat społeczności g/Głuchych: wskazać różnice między głuchymi a Głuchymi, zwrócić uwagę na kulturę Głuchych i ich mniejszość językowo-kulturową, omówić stereotypy i błędne myślenie na temat tej grupy, zwrócić uwagę na to, iż dla Głuchych język polski jest językiem obcym, dlatego nie należy dziwić się, a tym bardziej wyśmiewać błędy, jakie mogą popełniać;
- zwrócić uwagę, w jaki sposób komunikować się z niesłyszącymi: może być to komunikacja

z wykorzystaniem podstaw znajomości PJM, komunikacja werbalna czy poprzez pisanie na kartce. Wybrany sposób komunikacji powinien zależeć od użytkownika, nie bibliotekarza (oczywiście w granicach możliwości);

- omówić, czego bezwzględnie nie można robić podczas rozmowy z osobą niesłyszącą (np. zasłaniać ust podczas mówienia, odwracać się tyłem do głuchego, mówić bardzo głośno i szybko itp.);
- zaznajomić bibliotekarzy z podstawowymi znakami, zwrotami, zdaniami w polskim języku migowym oraz alfabetem palcowym, które ułatwiłyby pierwszy kontakt z g/Głuchym użytkownikiem.

Największy błąd, który bibliotekarz może popełnić w pierwszym kontakcie z g/Głuchym użytkownikiem to upieranie się przy komunikacji werbalnej, mimo że niesłyszący nie jest w stanie go zrozumieć. Dla słyszących dźwięki i mowa foniczna zdają się być niesamowicie ważne, przez co trwają przy nich, nie zwracając uwagi na prośby drugiej strony np. o pisanie na kartce. To pokazuje ignorancję i brak szacunku do rozmówcy, a tym samym już na wstępie zniechęca niesłyszącego użytkownika

do dalszego korzystania z danej biblioteki. Pierwsze dobre wrażenie jest kluczowe w każdym przypadku, także odnośnie bibliotekarzy, którzy reprezentują swoje miejsce pracy.

Bibliotekarze muszą szanować wybór sposobu komunikacji dokonany przez g/Głuchych. Jeśli proszą oni o zapisanie wypowiedzi na kartce, nie należy dalej usilnie mówić fonicznie, jakby licząc na cud, że czytelnik nagle bibliotekarza zrozumie. Nie należy bać się komunikacji pisemnej, nawet jeśli ktoś jest „na bakier” z ortografią. W tym przypadku nieistotne są możliwości popełniania błędów w pisowni, ale sam przekaz. Trzeba zwrócić uwagę na to, iż nie każdy niesłyszący potrafi czytać z ruchu warg – ta rzekoma umiejętność głuchych jest jednym z najmocniej utrzymujących się stereotypów. Ludzie mają różne sposoby wymowy i intonacji i nie zawsze da się odczytać, co mówią: jedni będą wymawiać słowa dokładnie i wyraźnie oraz wolno,

inni zaś ledwo poruszając ustami. Wygląd twarzy (ułożenie ust, stan uzębienia, zarost u mężczyzn) odgrywają ogromną rolę w umożliwieniu głuchym czytania z ruchu warg, ale nawet jeśli wszystkie te elementy mają idealne parametry i tak nie można być pewnym, że niesłyszący będzie w stanie odczytać wypowiedź.

Jeśli g/Głuchy zdecyduje się jednak na komunikację foniczną, także należy zwrócić uwagę na kilka istotnych rzeczy. Kolejnym stereotypem jest twierdzenie, że do głuchych powinno się mówić głośno. To sprawia, że ludzie często zaczynają krzyzczeć, zamiast mówić normalnie, na dodatek pochylając się nad uchem (sic!) niesłyszącego. Jeśli osoby głuche czują się na siłach odbierać komunikat werbalny, najczęściej podpierają się możliwością odczytywania mowy z ruchu warg. Wtedy nie tylko nie należy krzyzczeć, ale również odwracać się, kręcić głową, zasłaniać jakiegokolwiek części twarzy (nie tylko usta; wyraz oczu także jest ważny), stać pod światło czy w zbyt ciemnym miejscu. Kontakt wzrokowy powinien być zachowany na tej samej linii: zbyt niski/wysoki wzrost rozmówcy również działa niekorzystnie na odbiór wypowiedzi. Jeśli więc bibliotekarz będzie miał kontakt z osobą niesłyszącą preferującą rozmowę foniczną, to należy mówić wolno i wyraźnie oraz mieć świadomość, że czasami będzie trzeba powtórzyć coś kilka razy; potrzebna jest więc również cierpliwość i brak oznak irytacji. Chyba nie trzeba wspominać, jak ważny jest sam uśmiech i pokazanie, że każdy użytkownik jest mile widziany w bibliotece, a problemy komunikacyjne nie stanowią dla bibliotekarza problemu.

Może się zdarzyć, że g/Głuchy bez problemu mówi fonicznie, ale za to nie radzi sobie z odbiorem komunikatów werbalnych. Taka sytuacja dotyczy najczęściej osób ogłuchłych w późniejszym, niekiedy już dorosłym, wieku. To zdaje się być najcięższym przypadkiem dla słyszących. Następuje niejaka dezorientacja – g/Głuchy mówiący fonicznie, normalnym, dźwięcznym głosem jest brany za słyszącego, a częste prośby o zmianę kanału komunikacji są ignorowane – przecież ta osoba mówi! Biegłe posługiwanie się językiem fonicznym nie jest równoznaczne z pełnymi możliwościami słuchowymi. Nie należy, a wręcz nie wolno ignorować prośb takiego czytelnika o pisanie swoich wypowiedzi na kartce. Ta forma komunikacji kosztuje osoby słyszące dużo mniej niż próba zrozumienia przez głuchych mowy fonicznej. Warto mieć to na uwadze. g/Głusi całe życie zmagają się z bariera-

mi komunikacyjnymi, a ułatwienie im nieco życia przez bibliotekarzy – poprzez dostosowanie sposobu rozmowy do preferencji danego niesłyszącego – nie wymaga wiele wysiłku.

Ostatnia kwestia, na którą warto zwrócić uwagę, to nauka podstaw polskiego języka migowego. Ponieważ PJM jest językiem naturalnym, a tym samym obok słownictwa ma też własną gramatykę, jego nauczanie się może wymagać sporo czasu i zaangażowania. Najłatwiej opanować ten język, spotykając się z Głuchymi, ale wiadomo, że to może być trudne zadanie. Nie w każdym mieście łatwo spotkać większe skupiska niesłyszących, ale już w większych, jak np. Kraków, Warszawa, Poznań, Łódź, warto szukać kontaktów z oddziałem Polskiego Związku Głuchych.

W Polsce oferowanych jest coraz więcej kursów, na których lektorzy uczą polskiego języka migowego od podstaw, dlatego język Głuchych nie jest już tak niedostępny jak kiedyś. PJM powoli wypiera SJM, zaleca się więc, aby uczyć się właśnie tego pierwszego języka, mimo że opanowanie systemu językowo-miganego (SJM) jest dużo prostsze, ponieważ jest to subkod języka polskiego. Jednak, należy pokazać pewną analogię: nie będziemy uczyć się samych słów języka angielskiego i tworzyć z nich zdań, opierając się na gramatyce języka polskiego, więc dlaczego taka sytuacja miałaby mieć miejsce w przypadku języka Głuchych?

Dyrekcja biblioteki może organizować specjalne kursy dla swoich pracowników jako dodatkowe doszktałanie kadry. Nauka we własnym gronie może dodatkowo integrować bibliotekarzy.

Idealną sytuacją byłoby, gdyby przynajmniej jeden bibliotekarz w każdej bibliotece biegle znał polski język migowy, ale trzeba patrzeć realistycznie – taka sytuacja jest raczej niemożliwa. Zalecane byłoby więc, aby znaczna część bibliotekarzy pracujących w danej bibliotece znała chociaż podstawy PJM: alfabet palcowy i umiejętność zamigania oraz odbioru kilku podstawowych zwrotów, takich jak: *dzień dobry, w czym pomóc, jakie książki lubisz* itp. znacznie ułatwiłaby rozmowę i pozytywnie wpłynęła na wrażenia Głuchego z kontaktu z danym bibliotekarzem. Doświadczenie autorki pozwala stwierdzić, że kontakt z osobą słyszącą potrafiącą zamigać choćby kilka podstawowych znaków bardzo pozytywnie wpływa na postrzeganie miejsca jej pracy przez g/Głuchego, dzięki czemu chętniej korzysta

z usług danej instytucji, wiedząc, że spotka się z miłym przyjęciem i obsługą, a nie z niezadowoleniem i dyskryminacją.

Jeśli zaczynamy więc rozpatrywać kwestię obsługi g/Głuchych czytelników, nasze rozważania należy rozpocząć właśnie od wiedzy na temat istnienia kultury Głuchych i umiejętności nawiązania dobrego pierwszego kontaktu z niesłyszącym użytkownikiem biblioteki. Bibliotekarz musi wiedzieć, że komunikacja foniczna jest na ostatnim miejscu, jeśli chodzi o wybór sposobu rozmowy z g/Głuchym czytelnikiem i umieć dostosować się do niego, a nie samemu decydować. Należy brać pod uwagę, że niesłyszący są różni i do każdego

Dla Głuchych najważniejszy jest ich język, w przypadku polskich Głuchych – polski język migowy. Są dumni z własnej kultury i wciąż walczą o to, aby została ona wreszcie dostrzeżona, zaakceptowana i szanowana przez resztę społeczeństwa

trzeba podchodzić indywidualnie. Mówi się o kulturze Głuchych, ale nie każda osoba z wadą słuchu do niej należy, nie każdy niesłyszący zna język migowy. Jedni poproszą o komunikację poprzez pisanie na kartce, inni będą gotowi czytać z ruchu warg, jeszcze inni, mimo biegłej mowy fonicznej, będą potrzebowali dodatkowego wsparcia w formie – wymienionej już – komunikacji pisemnej. Zanim więc zaczniemy się zastanawiać, jak promować biblioteki wśród g/Głuchych, jak zachęcić ich do korzystania ze zbiorów i w ogóle do czytania, należy przede wszystkim wyjść niesłyszącym naprzeciw i wywrzeć dobre pierwsze wrażenie poprzez szanowanie ich kultury, języka i sposobu komunikacji. Wrzucanie ich do jednego worka z innymi grupami niepełnosprawności nie jest dobrym pomysłem – już bardziej pasowałoby łączenie Głuchych z mniejszościami etnicznymi, czemu swoją pracę licencjacką poświęciła Małgorzata Talipska.

Sposoby na promocję bibliotek wśród Głuchych

W dobie kryzysu czytelnictwa w Polsce biblioteki muszą walczyć o użytkowników i potrafić zachęcić ich do korzystania ze swoich zasobów. To

dotyczy wszystkich czytelników, ale warto walczyć też o uwagę konkretnych grup – w tym przypadku chodzi oczywiście o g/Głuchych. Głuchych dzieci nie zachęcimy, zapraszając je na konkursy recytatorskie czy spotkania autorskie, gdzie większość stanowią będą dzieci słyszące, a o tłumaczu dla g/Głuchych nikt nie pomyśli. Dorosłych niesłyszących czytelników nie zachęcimy, zapraszając ich do udziału w Dyskusyjnych Klubach Książki, w których przeważającą większością będą słyszący, rozmawiający między sobą bez problemów. Aby zachęcić g/Głuchych do korzystania z biblioteki, należy pomyśleć o inicjatywach skierowanych wyłącznie do nich, gdzie będą czuli się swobodnie, nie będą odczuwali barier komunikacyjnych, a zorganizowane

wydarzenie umożliwi im dodatkowo spotkanie się w gronie głuchych znajomych. Imprezy organizowane dla słyszących czytelników mogą być również dobre dla g/Głuchych, należy je jedynie odrobinę do nich dostosować.

Kluby czytelnicze

Wzorem wspomnianych już wyżej Dyskusyjnych Klubów Książki, ciekawym rozwiązaniem mogą być podobne kluby czytelnicze organizowane dla g/Głuchych i ewentualnie słyszących znajomych biegle polski język migowy. To wła-

PROBLEMY · DOŚWIADCZENIA · OPINIE

**Bibliotekarze powinni ciągle
dokształcać się, aby móc
sprostać obsłudze osób
zaliczanych do tzw. specjalnej
kategorii użytkowników
bibliotek**

śnie PJM byłby językiem, w którym uczestnicy spotkań wymieniałyby się wrażeniami z przeczytanej lektury, nie byłoby więc, tak dotkliwej dla nich na co dzień bariery komunikacyjnej. Podczas spotkań niesłyszący mogliby dzielić się swoimi spostrzeżeniami na temat danej książki, wątpliwościami, niezrozumiałymi fragmentami itd. Prowadzącym klubu powinien być bibliotekarz znający PJM, ewentualnie korzystający ze wsparcia tłumacza języka migowego. W przypadku problemów uczestników ze zrozumieniem treści, bibliotekarz podczas spotkania mógłby wyjaśnić pewne kwestie, przetłumaczyć trudniejsze metafory i słownictwo itd. W razie potrzeby podczas spotkań można by było tłumaczyć na PJM całe fragmenty książek.

Takie spotkania będą dowodem na otwartość biblioteki i walkę z dyskryminacją. Pokażą, że jest ona miejscem, które nie zamyka się na specjalne kategorie czytelników, nie lekceważy ich z powodu różnych komplikacji (w przypadku głuchych mowa o barierze komunikacyjnej). Jednak potencjalnymi korzyściami organizowania klubów czytelnicznych dla niesłyszących jest nie tylko to, że mogą przyciągnąć do biblioteki g/Głuchych,

którzy do tej pory nie korzystali z usług tej placówki, ale również mogą mieć znaczący wpływ na rozbudzenie u niesłyszących przyjemności z czytania. Wspólne omawianie lektur może pokazać g/Głuchym, jak ciekawe jest poznawanie nowych historii, pobudzając przy tym ich wyobraźnię.

W Polsce istnieje już kilka takich klubów. W Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Cypriana Kamila Norwida w Bolesławcu z okazji 2. Międzynarodowego Tygodnia Głuchych, we wrześniu 2013 r., odbyło się inauguracyjne spotkanie Klubu Czytelnika Głuchego. Spotkania organizowane są do dzisiaj z różną częstotliwością, a na każdym z nich jest obecny tłumacz języka migowego. Dodatkowo w bibliotece działa specjalny program komputerowy, który ma ułatwiać komunikację między niesłyszącymi użytkownikami a bibliotekarzami.

Podobny klub działa w Legnickiej Bibliotece Publicznej. Tak jak w przypadku biblioteki bolesławickiej, powstał on w 2013 r. we współpracy ze stowarzyszeniem „Równość Człowieka Głuchego”. Na stronie internetowej biblioteki można znaleźć informację, że klub organizuje spotkania do dzisiaj, ale niestety nie ma konkretnych informacji, jak one przebiegają.

W akcję stowarzyszenia „Równość Człowieka Głuchego” włączyła się również Miejska Biblioteka Publiczna w Głogowie. Tamtejszy Klub Głuchego Czytelnika, przy wsparciu Polskiego Związku Głuchych, działał (jak dwa pozostałe kluby) od 2013 r., jednakże nie ma informacji, czy spotkania wciąż się odbywają. Głogowska biblioteka swój klub nazwała Kawiarenką Czytelnika Głuchego, która powstała w celu integracji uczestników oraz dyskusji na temat książek; spotkania miały odbywać się co miesiąc.

Biblioteki w: Bolesławcu, Legnicy i Głogowie stanowią doskonały przykład tego, jak przełamać barierę komunikacyjną i otworzyć się na czytelników g/Głuchych. Pokazują, że jeśli tylko bibliotekarze będą wiedzieć, jak obsługiwać czytelników wymagających nieco więcej zainteresowania i pomocy, przyciągnięcie ich do biblioteki nie jest niemożliwe.

Spotkania autorskie z obecnością tłumacza

Spotkania autorskie to nie tylko ciekawa atrakcja dla czytelników i fanów danych pisarzy. To również dobry sposób na promocję biblioteki i przyciąganie do niej nowych użytkowników. Głusi, tak samo jak i słyszący, lubią spotykać znanych: aktorów, artystów, ale także pisarzy. Przypadkowy kontakt na ulicy raczej uniemożliwia rozmowę, ale inaczej wygląda sytuacja, gdy zostanie on specjal-

nie zaaranżowany. Organizując więc spotkanie autorskie w bibliotece, warto zadbać też o obecność tłumacza języka migowego. Jest to idealna okazja na integrację dwóch środowisk – słyszącego i niesłyszącego, pokazanie słyszącym, że g/Głusi są zwykłymi ludźmi i warto oswoić się z ich językiem migowym. Dzięki takim spotkaniom niesłyszący mają okazję porozmawiać z autorem, zadać mu pytania, ale także zainteresować się jego twórczością, jeśli dotychczas jej nie znali. Ciekawe spotkanie autorskie może rozbudzić w słuchaczach chęć do zapoznania się z dorobkiem danego pisarza, być może odkryć przed nimi nowy gatunek literacki, ale przede wszystkim pokazać niesłyszącym, że są mile widziani w bibliotece, a dana placówka dba o wszystkich swoich użytkowników.

Wykłady/imprezy tematyczne

Innym sposobem na zainteresowanie g/Głuchych czytelników mogą być mini-wykłady tematyczne, prowadzone przy współpracy tłumacza języka migowego. Użyto słowa „mini”, ponieważ nie chodzi o to, aby zanudzić widzów półtoragodzinnym monologiem, ale zainteresować ich tematem. Wykłady mogą być prowadzone w ramach spotkań klubu czytelnika głuchego, jednak nie tylko mogą być one organizowane dla wszystkich użytkowników bibliotek, co jest kolejnym sposobem na ich integrację i łamanie barier. Spotkania mogą być prowadzone przez bibliotekarzy lub specjalnie zaproszonych gości: specjalistów związanych z rynkiem książki, wykładowców uniwersyteckich czy znane osobistości związane w jakiś sposób z książką. Wykłady mogą dotyczyć konkretnych lektur, gatunków literackich, ale i innych tematów okołoksiążkowych. Chodzi o to, aby pokazać czytelnikom literaturę z innej strony, zachęcić ich do zagłębienia się w temat, poszerzyć ich wiedzę – pokazać wspaniały świat książki.

Wykłady mogą być powiązane z imprezami tematycznymi. Jest to bardziej propozycja dla młodszych czytelników, choć dorośli być może też się nimi zainteresują. Takie imprezy mogą łączyć się z różnego rodzaju świętami, np. Międzynarodowemu Tygodniowi Głuchych może towarzyszyć czytanie literatury, w której występują niesłyszący bohaterowie; w rocznicę śmierci znanego pisarza czy pisarki można zorganizować wykład na ich temat połączony z dyskusją, konkursami itd. Celem takich spotkań jest aktywizowanie uczestników, zainteresowanie ich danym tematem, zachęcenie do poszerzenia wiedzy.

Pokazy filmowe

Ostatnią propozycją, która mogłaby przyczynić się do zainteresowania g/Głuchych daną biblioteką, są pokazy filmowe, samodzielne lub połączone z dyskusją. Podczas takich projekcji można wyświetlać adaptacje filmowe książek – beletrystyki i lektur szkolnych – ale również inne tytuły. Głuchych interesują przede wszystkim filmy związane z ich środowiskiem, np. „Dzieci gorszego Boga” (za występ w tym filmie Głucha Marlee Matlin jako pierwsza niesłysząca aktorka dostała Oscara), „W uchu cisza” czy głośny ukraiński film „Plemię”. Nie są to produkcje łatwo dostępne, więc ich projekcja w bibliotece tym bardziej może przyciągnąć szersze grono. Dodatkowo jest to świetna okazja do spotkania się z g/Głuchymi znajomymi, dlatego

W Polsce oferowanych jest coraz więcej kursów, na których lektorzy uczą polskiego języka migowego od podstaw, dlatego język Głuchych nie jest już tak niedostępny, jak kiedyś. PJM powoli wypiera SJM, zaleca się więc, aby uczyć się właśnie tego pierwszego języka

takie wydarzenia stają się jeszcze bardziej atrakcyjne. Oprócz uczestniczenia w seansie niesłyszący mogą wymienić swoje spostrzeżenia na temat danego filmu, a jeśli jest on ekranizacją książki, być może zachęci ich to do sięgnięcia po pierwowzór.

Wymienione sposoby na promocję biblioteki wśród g/Głuchych łączy jedno – wszystkie mają pokazać, że bibliotekarze są otwarci i przyjaźnie nastawieni na niesłyszących. Mogą one nie tylko zachęcić g/Głuchych do odwiedzania biblioteki i korzystania z jej zasobów, ale dodatkowo integrować ich ze słyszącymi i łamać bariery między tymi dwoma środowiskami. Nie potrzeba wiele, aby otworzyć się na g/Głuchych. Wystarczy przyjazne nastawienie, tolerancja, akceptacja ich kultury i trochę chęci do działania. Bibliotekarze muszą pokazać, że w ich bibliotece jest miejsce dla każdego i że nie znają słowa „dyskryminacja”.

Marta Korytkowska
Uniwersytet Warszawski

FORMY PRACY Z CZYTELNIKIEM Z WYKORZYSTANIEM

NOWYCH TECHNOLOGII

W PIEKARSKIEJ BIBLIOTECE

Szukając nowych obszarów aktywności naszej biblioteki, doszliśmy do wniosku, że należy wykorzystywać w działalności placówki nowe technologie. Czas pokazał, że był to dobry wybór; z sukcesem tworzymy nowoczesną i atrakcyjną dla użytkowników bibliotekę – miejsce otwarte dla każdego, kto ma potrzebę osobistego rozwoju, dzielenia się wiedzą i współuczestniczenia w innowacyjnych działaniach.

Staramy się reagować na to co się dzieje w przestrzeni technologicznej, na zapotrzebowanie społeczności i w oparciu o to tworzyć nową ofertę. Rozwój nowych technologii zmienił naszą bibliotekę i ciągle wpływa na sposób jej funkcjonowania w większości obszarów aktywności. W równym stopniu dotyczy to organizacji zajęć, warsztatów i pokazów, jak i realizacji podstawowych zadań – gromadzenia, opracowania i udostępniania różnorodnych zbiorów. To wszystko dobrze służy wizerunkowi naszej biblioteki i jej postrzeganiu w środowisku lokalnym. Nowe technologie są wykorzystywane w komunikacji bibliotekarzy i czytelników, a także w promocji biblioteki (facebook, instagram, komunikator Skype, YouTube, strona WWW). Używamy tablicy interaktywnej, której innowacja tkwi we współpracy z komputerem i projektorem. Wykorzystujemy ją do prezentacji multimedialnych, czy w trakcie warsztatów robotyki. Pracujemy na zintegrowanym systemie bibliotecznym Mateusz, ułatwiającym pracę, a zwłaszcza prezentację informacji o księgozbiorze. System daje wiele korzyści dla bibliotekarzy, jak i użytkowników. Każdy czytelnik otrzymuje bezpłatnie kartę biblioteczną, która umożliwia m.in. dostęp do katalogu zbiorów przez internet. Katalog wciąż się rozbudowuje. Prezentuje zasoby wszystkich placówek Piekarskiej Biblioteki. Po wyszukaniu książki można sprawdzić czy jest dostępna i ją zarezerwować. Dodatkowo, jeśli czytelnik poda swojego e-maila, to na skrzynkę otrzyma informację, kiedy jego

egzemplarz jest do odbioru. Na pocztę przychodzą też przypomnienia o terminie zwrotu. Każdy czytelnik ma dostęp do swojego konta i katalogu z komputera z internetem w dowolnym miejscu. Karta umożliwia też korzystanie z zasobów całej sieci Piekarskiej Biblioteki i bezpłatne korzystanie z większości usług i oferty wszystkich placówek. Każdy użytkownik może zapisać się na Newsletter i otrzymywać na swojego e-maila informacje o nowościach, wydarzeniach, propozycjach i aktu-

Stopniowo zrywamy z wizerunkiem „biblioteki – oazy ciszy i spokoju” dla małego grona intelektualistów; otwieramy się na różne grupy, w tym dzieci i seniorów, wprowadzając ich w pasjonujący świat nowych technologii

alnościach. Dzięki temu czytelnicy są informowani o tym, co dzieje się w całej sieci. Ponadto na terenie biblioteki działa sieć Wi-Fi i użytkownicy mogą korzystać z internetu na swoich urządzeniach. W całej sieci dla czytelników dostępnych jest 39 komputerów stacjonarnych, 5 laptopów, 6 iPadów i 5 tabletów. Wszystkie te urządzenia posiadają łącze internetowe i korzystanie z nich jest bezpłatne. Śledzimy nowinki technologiczne i w miarę moż-

liwości wprowadzamy je do naszej oferty. Stopniowo zrywamy z wizerunkiem „biblioteki – oazy ciszy i spokoju” dla małego grona intelektualistów, otwieramy się na różne grupy, w tym dzieci i seniorów, wprowadzając ich w pasjonujący świat nowych technologii. Organizacja tego typu zajęć jest nową formą promowania naszej biblioteki i czytelnictwa, to atrakcyjny sposób spędzania wolnego czasu dla użytkowników. Zauważamy, że innowacyjne zajęcia z wykorzystaniem nowych technologii powodują większe zainteresowanie placówką, wzrost liczby czytelników i pozytywne opinie w środowisku lokalnym. Stosując nowe technologie, organizując ciekawe warsztaty, kursy budujemy markę i prestiż Piekarskiej Biblioteki.

NASZ KATALOG DZIAŁAŃ

- **Mistrzowie Kodowania** – bierzemy udział w kolejnych edycjach ogólnopolskiego programu edukacyjnego firmy Samsung. Jest to projekt mający na celu upowszechnienie nauki programowania. Podczas zajęć uczestnicy tworzą proste programy, animacje i gry w języku Scratch. Programowanie uczy kluczowych umiejętności, niezbędnych we współczesnym świecie: logicznego myślenia, samodzielnego dochodzenia do rozwiązań, wyciągania logicznych wniosków, ale także współpracy w grupie oraz cierpliwości.
- **Europejski Tydzień Kodowania** – aktywnie włączamy się w Europejski Tydzień Kodowania.
- **Tydzień z internetem** – bierzemy aktywny udział w kampanii i organizujemy spotkania prezentujące ciekawe i praktyczne sposoby wykorzystania nowych technologii, nie tylko dla osób młodych, ale również dla seniorów. W ramach Tygodnia poruszamy taką tematykę jak: co potrafi twój smartfon, komunikacja na odległość, obsługa cyfrowych aparatów fotograficznych. W ostatnich kilku edycjach skupiliśmy się na spotkaniach, dzięki którym seniorzy dowiedzieli się: jak tworzyć odpowiednie hasła do komputerów czy poczty elektronicznej, jak bezpiecznie płać za zakupy w sieci, jakie prawa przysługują kupującym w internecie, których danych nie po-

Organizujemy warsztaty i zajęcia kreatywnego programowania dla dzieci, młodzieży oraz seniorów takie jak: Lego Mindstorms EV3 dla początkujących oraz dla zaawansowanych, obróbka grafiki 2D w programie Photoshop, zajęcia dla seniorów z elementami programu Scratch, modelowanie 3D w programie Blender, programowanie na iPadach w aplikacji Hopscotch oraz w programie Scratch. Kodowanie jest coraz popularniejsze, choć często kojarzone z matematyką. Staramy się zainteresować programowaniem różne grupy wiekowe – od młodszych dzieci po seniorów. W ramach obchodów ETK w 2016 r. odbył się m.in. pokaz druku 3D, zajęcia Scratch Junior dla najmłodszych, kodowanie dla seniorów oraz pokaz robotów we współpracy z firmą Robopark z Czeladzi.

winniśmy podawać sprzedawcy. Pokazaliśmy, jak wykorzystując technologie mobilne oraz komputery, prosto i efektywnie edytować swoje zdjęcia wykorzystując narzędzia online. Najmłodszym zaproponowaliśmy, by – za pomocą programu **Scratch** – stworzyli krótkie programy (animacje lub proste gry) z wykorzystaniem własnych zdjęć „selfie”. W 2017 r. motywem przewodnim spotkań były pasje i poruszanie się po tematycznych blogach. Pracowaliśmy oczywiście przy komputerach.

- Warsztaty robotyki – warsztaty budowania i programowania robotów z klocków Lego-Mindstorms organizowane są dla dzieci od lat 10 raz w tygodniu w dwóch grupach (podstawowej i zaawansowanej) przez trenera z Koła Naukowego Pasjonatów Informatyki z Politechniki Śląskiej. Każde zajęcia to nowe wyzwania dla uczestników, którym stawiają czoła wykorzystując zdobyte dotychczas umiejętności programistyczne. Oczywiście jest to możliwe dzięki temu, że posiadamy odpowiednią ilość komputerów i niezbędny sprzęt (klocki, tablica). Zajęcia odbywają się od października do czerwca. Organizujemy pokazy robotów – interaktywne warsztaty z robotyki z prezentacją wykonanych modeli.
- Kursy komputerowe dla seniorów – od 2013 r. bierzemy udział w ogólnopolskim programie na rzecz włączenia dorosłych w cyfrowy świat. Jesteśmy Latarniczkami Polski Cyfrowej, które pomagają osobom 50+ w zdobywaniu umiejętności obsługi komputera i poruszania się w internecie. Każda edycja to cykl 6 spotkań, podczas których seniorzy poznają: podstawy obsługi komputera, elementy edytora tekstu, zasady wyszukiwania informacji w internecie i funkcjonalności Google. Każdy z uczestników ma możliwość założenia konta poczty elektronicznej i nauczania się obsługi Skypa. Program zajęć obejmuje również importowanie zdjęć z aparatu cyfrowego do komputera, obsługę płyt CD, DVD oraz urządzeń przenośnych do przechowywania danych. Jednak w myśl zasady, że ludzie najchętniej i najlepiej uczą się tego, czego sami chcą się uczyć, przebieg szkolenia jest przede wszystkim odpowiedzią na potrzeby uczestników i w każdej chwili może ulec modyfikacji. W programie kursu jest obsługa urządzeń mobilnych jak smartfony i tablety, którymi seniorzy posługują się coraz częściej. Dotychczas zorganizowaliśmy jedyną edycję szkolenia, a chętnych nie ubywa. Najbliższą planujemy na październik.
- Tablety w Twojej bibliotece – zostaliśmy laureatami projektu Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i otrzymaliśmy sześć nowoczesnych tabletek Apple iPad Air, które wykorzystujemy w pracy z różnymi grupami organizując zajęcia stałe, cykliczne i okazjonalne. Wśród nich:
 - Zajęcia edukacyjno-literackie „Pajacyk i Bajka” dla dzieci w wieku od 4 do 6 lat – prezentacje interaktywnych bajek wzbogaconych gramami, kolorowanymi, quizami. Ciekawa forma, znane głosy, piękne ilustracje, oprawa muzyczna, powodują zaciekawienie najmłodszych, często także ich rodziców;
 - Toca Boca – zajęcia dla najmłodszych z wykorzystaniem aplikacji Toca Tailor, Toca Monsters, Toca Dance;
 - Odkryj cyfrowy świat – warsztaty nowych technologii dla starszych dzieci i młodzieży prowadzone w ramach tzw. lekcji bibliotecznych – rzeczywistość rozszerzona, tablety, okulary VR;
 - Od Gutenberga po książkę elektroniczną – historia książki, zalety i wady różnych typów książek. Czytamy i prezentujemy interaktywne bajki wzbogacone gramami, kolorowanymi, quizami (m.in. *Lokomotywa*, *Słoniątko*);
 - Nadchodzi rozszerzona rzeczywistość – planetarne podróże Małego Księcia z wykorzystaniem książki *Mały Książę* w rzeczywistości rozszerzonej oraz aplikacji Starchart, Spacecraft 3D;
 - Świat wokół nas – pracujemy z aplikacjami AR (Chromville, Quiver, Aurasma) oraz wykorzystujemy okulary VR;
 - Wszystko w kwadracie – warsztaty tworzenia kodów QR, ich funkcjonalność i stosowanie;
 - 60 Minut dookoła świata – wirtualne zwiedzanie najsłynniejszych muzeów świata;
 - Top lista – 10 aplikacji do wakacyjnego plecaka – poznajemy gry towarzyskie, które mają swoje odpowiedniki w postaci gier planszowych i nie tylko: np. aplikacje: Kto to? Co to?, Czółko, Sea Battle 2, Państwa – miasta, 5 sekund, Tabu, Łamigłówki z zapałkami, PicCollage;

- Kino w Trampkach – tworzenie filmów w aplikacji iMovie. Powstałe filmiki z zajęć lub promujące naszą bibliotekę zamieszczamy na naszej stronie WWW, FB i na YouTube.
- 3DPen – warsztaty dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem długopisów 3D prowadzone przez bibliotekarzy. Długopisy 3D umożliwiają tworzenie przestrzennych obiektów, a ich obsługa jest bardzo prosta. Długopis przypomina pistolet na gorący klej, który jest wyposażony w taki sam materiał jak drukarka 3D. Materiały te są lekkie, mocne oraz schną bardzo szybko, co pozwala na „rysowanie w powietrzu”.
- Warsztaty drukowania 3D – drukarka zakupiona w ramach projektu „Programowanie ciekawości” wzbudza powszechne zainteresowanie naszych użytkowników. Organizujemy lekcje pokazowe drukowania w 3D. Uczestnicy mogą wybrać gotowy projekt do wydruku z zasobów internetowych i obserwować proces drukowania. Dla zaawansowanych zorganizowaliśmy warsztaty modelowania 3D w programie blender, które prowadził zaprzyjaźniony student informatyki.
- Nowością w naszych działaniach w obszarze NT był Konkurs Instagramowy – Książka Mi Pasuje (2015 r.). Chodziło o zainteresowanie potencjalnych i aktualnych czytelników profilem biblioteki w serwisie Instagram. W ramach konkursu należało zrobić i zamieścić oryginalną fotkę z książką, opublikować na swoim koncie w tym serwisie i opisać tagiem #mbpps. Najlepsze zdjęcie zostało nagrodzone tabletem!
- Zajęcia z wykorzystaniem konsoli Xbox One – oferujemy bogaty zestaw gier, które przyciągają młodych użytkowników do biblioteki, którzy przy okazji sięgają też po książki. Organizujemy rozgrywki sportowe, turnieje taneczne czy inne atrakcyjne dla dzieci i młodzieży zajęcia z wykorzystaniem konsoli.
- Gra miejska pod nazwą „Dorwij Małpę” w ramach Dni Informatyki. W miasto wyruszyły drużyny reprezentujące piekarskie gimnazja, które miały do wykonania określone, czasem trudne zadania, np. częściowe złożenie komputera. Poruszali się wykorzystując GPS i aplikacje pobierane na smartfony. Trzy dni pełne atrakcji, wiedzy, nowinek technologicznych i zdrowej rywalizacji, tak najkrócej można podsumować I Dni Informatyki w naszym mieście. Wydarzenie pod patronatem prezydenta miasta, zorganizowane wspólnie z firmą Piekary.net, przy merytorycznym wsparciu jednej ze szkół popularyzowało nowe technologie, uczyło bezpiecznych zachowań w internecie i upowszechniało wiedzę z zakresu NT. Podczas Dni Informatyki odbyła się m.in. konferencja „W sieci a bezpiecznie”, sygnalizująca o niebezpieczeństwach czyhających w sieci. Mowa była o grach komputerowych na „receptę” adresowanych np. do chorych na najcięższe choroby i o grach wspierających koncentrację, leczących depresję czy zespół stresu pourazowego.
- Prezentacje sprzętu z obszaru NT i możliwości biblioteki w tym zakresie. Uczestniczyliśmy w Festiwalu Nauki – sprzęt z zakresu nowych technologii prezentowaliśmy na plenerowym, miejskim wydarzeniu propagującym naukę.

Realizujemy projekt „Senior w Bibliotece” – w ramach bloku Senior w Akcji – prezentujemy sprzęt z zakresu NT, jego zastosowania i możliwości (drukarka 3D, tablety, skaner, okulary VR, długopisy 3D itp.)

- Warsztaty mechaniki gier komputerowych Duke Cloud (2014 r.), które powstały w ramach projektu Programowanie Ciekawości. Warsztaty odbywały się w grupie zamkniętej na FB i składały się z dziesięciu aplikacji, które można było pobrać na PC i Androida. Aby rozpocząć pierwszy warsztat należało po uruchomieniu aplikacji wpisać specjalny kod. Aplikacje nie generowały żadnych poleceń. Użytkownik próbując znaleźć rozwiązanie różnymi sposobami zdobywał gwiazdki. W każdej grze można było otrzymać ich 5, ale już zdobycie 3 gwiazdek otwierało możliwość udziału w następnym warsztacie – gracz otrzymywał kolejny kod, który

wprowadzał do aplikacji nr 2. I tak po kolei przez 10 warsztatów. Finaliści Duke Cloud wzięli udział w stacjonarnych warsztatach tworzenia aplikacji mobilnych. Głównym celem projektu było pobudzenie ciekawości młodych ludzi w obszarze NT przy wykorzystaniu grywalizacji.

- Oferujemy bezpłatny dostęp do e-booków na platformie libra.ibuk.pl. Korzystanie z platformy IBUK poza siecią naszej biblioteki z komputerów domowych wymaga użycia kodu aktywacyjnego (PIN-u) do zdalnego logowania. Swoją osobisty PIN można otrzymać w każdej placówce na terenie miasta. IBUK Libra to całodobowy dostęp do wirtualnej czytelnicy z dowolnego miejsca. Aktualnie oferujemy dostęp do 2230 pozycji z różnych dziedzin.

Małgorzata Kocek
MBP Piekary Śląskie

➤ Finansowanie (dla zainteresowanych)

- Tap, tap... iPad to tytuł naszego ostatniego, zwycięskiego projektu w kolejnym konkursie FRSI; wygraliśmy 8 000 zł na zakup tabletów i aplikacji.
- Byliśmy jednym z laureatów konkursu grantowego EIFL-PLIP (2014 r.). Otrzymaliśmy nagrodę 20 000 dolarów na realizację projektu „Programowanie ciekawości”.
- Otrzymaliśmy grant w wysokości 15 000 zł z FRSI w ramach projektu „Strefa Innowacji”. Realizując to przedsięwzięcie powstał IT Lab.
- Prywatni sponsorzy, przedsiębiorcy z Piekar Śląskich działający w obszarze nowych technologii.
- Konsola xBox 360 z funkcją kinect – nagroda w konkursie FRSI, Microsoftu i UPC.
- Sześć tabletów otrzymaliśmy w ramach projektu FRSI + bony o wartości 60 euro na zakup aplikacji edukacyjnych („Lokomotywa” w języku polskim i angielskim, Explain Everything, „Ludzkie Ciało”).

PRACOWNIA

The logo for Orange, featuring the word "orange" in white lowercase letters with a trademark symbol (TM) to its upper right, set against a solid orange rectangular background.

orange™

W BIBLIOTECE MIEJSKIEJ W BYTOWIE

PROBLEMY · DOŚWIADCZENIA · OPINIE

Dzięki internetowemu, pospolitemu ruszeniu Biblioteka Miejska w Bytowie nie tylko zdobyła multimedialną pracownię, ale zajęła pierwsze miejsce w Polsce. Projekt autorstwa bytowskich bibliotekarzy otrzymał w plebiscywie internautów aż 20 353 głosy. Pracownia Orange to program społeczny – Fundacja Orange zakłada i pomaga prowadzić multimedialne świetlice w małych miastach i wsiach. Celem inicjatywy jest zapewnienie mieszkańcom lepszego dostępu do technologii, wzmocnienie ich cyfrowych kompetencji i stworzenie przestrzeni wspólnych działań. Wszystko po to, aby równoważyć szansę mniejszych miast i wsi w starciu z większymi ośrodkami, gdzie dostęp np. do szybkiego internetu, czy światłowodu jest znacznie bardziej powszechny.

Pracownie Orange to program społeczny – Fundacja Orange zakłada i pomaga prowadzić multimedialne świetlice w małych miastach i wsiach

Uczestnikami już trzeciej edycji Programu Fundacji Orange mogły być minimum 3-osobowe Grupy Inicjatywne występujące łącznie z jednym z podmiotów, np. z gminą, organizacją pozarządową, szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej, domem kultury lub biblioteką. Bytowski projekt przygotowała Grupa Inicjatywna w składzie: Jacek Prądziński (lider Grupy), Małgorzata Kopowska, Teresa Łaszcz, bibliotekarze z Biblioteki Miejskiej w Bytowie oraz Bożena Mazur, dyrektor bytowskiej księżnicy, reprezentująca podmiot. Spośród wszystkich złożonych projektów z całej Polski, komisja, skła-

dająca się z przedstawicieli partnerów Programu, wybrała finałowe 63. 4 października uruchomione zostało otwarte głosowanie internetowe, w którym mógł wziąć udział każdy powyżej 16 roku życia. Przez ponad dwa tygodnie, aż do 20 października Grupy Inicjatywne zabiegały o głosy. Liczyła się inwencja i skuteczność w dotarciu do mieszkańców oraz sympatyków biblioteki. Takie zaangażowanie bytowiaków dawno nie miało miejsca. To były najbardziej emocjonujące dwa tygodnie dla bibliotekarzy, mieszkańców i sympatyków Bytowa, ale przede wszystkim dla facebookowiczów. Post bytowskiej księżnicy zachęcający do głosowania udostępniany był wszędzie: na prywatnych profilach, fanpage'ach urzędów, instytucji, stowarzyszeń oraz znanych w Polsce bytowiaków.

W akcję promocyjną włączyła się znana pisarka Barbara Kosmowska oraz aktor Rafał Mohr, którzy na swoich profilach zachęcali do klikania na Bytów. Takiego „szumu medialnego”, jaki wywołała w sieci Biblioteka Miejska w Bytowie, dawno nie było. Głosowaniem na biblioteczny projekt żyły całe społeczności szkolne. Głosowano na lekcjach wiedzy o kulturze, języku polskim i obowiązkowo na informatyce. Była to swoista lekcja lokalnej solidarności. Z dnia na dzień rosła liczba udostępnień, komentarzy, polubień i osób włączających się w akcję. O bibliotecznym projekcie mówiono wszędzie:

podczas zakupów, w poczekalniach przychodni lekarskich, podczas rozmów w prywatnych firmach. Pieczę nad tym, aby głosowanie przebiegało w sposób uczciwy sprawowali Fundacja Orange oraz Wirtualna Polska, partner przedsięwzięcia. Głosowanie dobiegło końca 20 października o godzinie 14:59. W momencie zakończenia oddawania głosów projekt Grupy z Bytowa uplasował się na drugim miejscu w województwie pomorskim, wyprzedził go projekt Grupy z Chmielna. W ogólnopolskim rankingu bytowska Pracownia zajęła 22 miejsce, a więc zgodnie z regulaminem plebiscytu miała szansę na realizację. Z ogłoszeniem sukcesu trzeba było jednak poczekać. Przez 6 dni dział prawni i analityczni Fundacji weryfikował wszystkie oddane głosy. 26 października, po kolaudacji wszystkich głosów, wybrano – zgodnie z założeniem – 26 nowych Pracowni, które uzyskały najwięcej głosów. Spośród niemal 430 tys. oddanych głosów najwięcej zdobył Bytów. Dzięki uczciwemu, solidarnemu i konsekwentnemu głosowaniu na projekt bibliotecznego Grupy, Bibliote-

stania z nowych technologii, ale także działać na rzecz bezpieczeństwa i odpowiedzialności za udostępnianie informacji w sieci. Każde zaplanowane działanie, inicjatywa ma być krokiem ku budowaniu odpowiedzialnego społeczeństwa informacyjnego. Bytowska Pracownia będzie miejscem spotkań, rozwoju pasji, kursów, warsztatów, tradycji lokalnych. Nowoczesnym interdyscyplinarnym centrum edukacji, kreacji i rozrywki. Stanie się lokalnym centrum informacyjno-kulturalnym.

Do tworzenia takich miejsc w bibliotekach publicznych nie trzeba przekonywać żadnego bibliotekarza. Biblioteki publiczne w małych miejscowościach mogą się obronić właśnie wielofunkcyjnością. W małych miejscowościach niewiele jest przestrzeni na wąską specjalizację, więc nie jest wskazane, aby ograniczały się tylko do wypożyczania książek i promocji czytelnictwa. Rola biblioteki publicznej od lat ulega zmianie, jest to nieuchronny proces. Książka jest ważna w tym procesie, ale nie jest najważniejsza. Istotny jest człowiek – użytkownik biblioteki. Współczesna biblioteka nie jest już

Współczesna biblioteka nie jest już tylko miejscem czytania i wypożyczania książek, jest ośrodkiem kultury, miejscem spotkań całych rodzin. Dlatego zakres świadczonych usług z uwzględnieniem nowych technologii musi być dostosowany do jak największej i jak najbardziej różnorodnej grupy mieszkańców

ka Miejska w Bytowie odniosła spektakularny sukces – pierwsze miejsce w województwie i pierwsze miejsce w Polsce. Bytów wraz z 25 innymi lokalizacjami dołączy do sieci zbudowanej z już powstałych 77 Pracowni, które działają w najmniejszych miastach i wsiach we wszystkich zakątkach Polski. Fundacja Orange wyposaży Pracownię w Bibliotece Miejskiej w bezpłatny dostęp do internetu, meble i nowoczesny sprzęt multimedialny o łącznej wartości 30 000 zł: komputery, telewizor, urządzenie wielofunkcyjne, konsolę PlayStation 4 z zestawem gier i drukarkę. Ponadto liderzy zwycięskich Grup przez dwa lata będą aktywnie wspierani przez Fundację w realizowaniu swoich pomysłów na zajęcia dla wszystkich mieszkańców swojej okolicy. Zgodnie z założeniami programowymi Pracownia Orange w Bytowie będzie służyła wszystkim mieszkańcom bez względu na wiek, płeć, zawód oraz status społeczny. Grupa Inicjatywna planuje działania na rzecz upowszechnienia cyfryzacji dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Działania mają nie tylko zachęcać do korzy-

tylko miejscem czytania i wypożyczania książek, jest ośrodkiem kultury, miejscem spotkań całych rodzin. Dlatego zakres świadczonych usług z uwzględnieniem nowych technologii musi być dostosowany do jak największej i jak najbardziej różnorodnej grupy mieszkańców. W dużych miastach trudno sobie wyobrazić bibliotekę bez stanowiska komputerowego dla czytelników z dostępem do sieci. W małych ośrodkach różnie z tym bywa. Ogólnopolskie programy i projekty są często jedyną szansą na pozyskanie nowoczesnego sprzętu i włączenia bibliotek w ogólnopolską sieć. Biblioteka Miejska w Bytowie nie tylko zwyciężyła w plebiscycie i zdobyła multimedialne wyposażenie, ale przede wszystkim pokazała ilu ma zwolenników i sympatyków. Akcja udowodniła wszystkim, bibliotekarzom w szczególności, jak ważna dla lokalnej społeczności jest bytowska Biblioteka Miejska.

Jacek Prądziński
Biblioteka Miejska w Bytowie

KSIĄŻKA

WROCŁAWSKIE „WARSTWY” SPOD RATUSZA

Dużo się dzieje we Wrocławiu w obszarze książki, nad czym czuwają lokalne władze. Przykładem jest Wydawnictwo Warstwy, które powołano w 2014 r. i zostało ulokowane w strukturze MBP we Wrocławiu.

W 2016 r. miasto utworzyło instytucję Wrocławski Dom Literatury i wydawnictwo stało się jego częścią. Przy okazji przypomnijmy, że w mieście odbywają się dwie imprezy targowe: Wrocławskie Targi Dobrych Książek i Targi Książki dla Dzieci i Młodzieży.

Dotychczas wydawnictwo opublikowało 40 tytułów, są to książki stricte literackie lub z literaturą związane. Jednym z łączników jest dla wydawcy także miejsce zamieszkania autorów. Dlatego najbardziej widoczne są książki poety mieszkającego do śmierci we Wrocławiu – Tadeusza Różewicza. Są to wznowienia tomów *Wiersze przeczytane*, *Śmietnik* oraz pierwsze wydanie wierszy i poematów publikowanych uprzednio w miesięczniku „Twórczość” w wyborze Janusza Drzewuckiego. Wydało również dwutomowe *Wiersze zebrane* Stanisława Grochowiaka. Nakładem Warstw ukazał się debiutancki tom Stanisława Dróżdża *Pozastłowne*

i śródstów międzysłowia, przygotowany przez autora do druku jeszcze w 1969 r. Wiersze zmarłego w 2009 r. Dróżdża uważane są za tzw. poezję konkretną, łączącą słowa z obrazami.

Wydawnictwo opublikowało również nowy tom poezji *Szlak jedwabny* autora kilku tomów poetyckich Jerzego Kronholda, uważanego za współtwórcę Nowej Fali w polskiej poezji, narodzonej m.in. za sprawą poetów Stanisława Barańczaka i Adama Zagajewskiego. Nakładem Warstw ukazały się także tomy poetyckie Urszuli Zajączkowskiej *Minimum* oraz Przemysława Witkowskiego *Taniec i akwizycja*.

Istotne miejsce w edytorskiej działalności Warstw zajmują książki dla dzieci. Małym czytelnikom wydawca poleca co trzeci z opublikowanych tytułów. Ze zrozumiałych względów słowo łączy się tu często z obrazem, czego dobrym przykładem jest teczka zatytułowana *Figury*, zawierająca trzy książeczki prezentujące: koła, kwadraty i trójkąty.

Autorką tekstów jest Maria Terlikowska, rysunki przygotował Stanisław Zamecznik. Do tej publikacji można niejako dołączyć *Oczy Iwony Chmielewskiej*, prezentującej małym czytelnikom jeden z ważnych ludzkich zmysłów.

Zwracają uwagę pierwsze wydania *Wierszy dla dzieci* Stanisława Grochowiaka oraz tytułu *Czary na białym* Magdaleny Mrozińskiej. Przed półwieczem wiersze dla dzieci pisał Jerzy Ficowski, poeta, tłumacz, który niedawno otrzymał nagrodę literacką Polskiego PEN-Clubu za całokształt twórczości. Obecna edycja tytułu *Śnieżne rymy białej zimy* jest uzupełniona o wiersze wyszukane w domowym archiwum poety.

Okazuje się, że wiersze dla dzieci pisali inni uznani poeci. Należała do nich Erna Rosenstein, malarka, autorka *Bajek*, żona Artura Sandauera. We Wrocławiu wydano także tom zmarłego w 2016 r. poety i eseisty Roberta Stillera *Zwierzydełka*, a Piotr Sommer, od lat redaktor naczelny miesięcznika „Literatura na Świecie”, znany tłumacz i eseiści, jest autorem opowieści dla dzieci *Fruwajka*, o tajemniczej postaci, której tożsamości nie da się łatwo ustalić. Dodajmy jeszcze, że krytyk literacki Karol Maliszewski jest autorem „wierszy dla dużych i małych” wydanych w formie leporello pod tytułem *Przypadki Pantareja* oraz, że Warstwy opublikowały książkę zmarłego przed laty Ludwika Górskiego, który jest autorem książki o Hopciu i Tralusiu, czyli o misiach, które nie chcą spać.

Na koniec krótkiej prezentacji książek dla dzieci wspomnijmy o dokonaniach ilustratorki Iwony Chmielewskiej. Przyswoiła małym czytelnikom książkę Koreanki Heekyoung Kim zatytułowaną *Maum. Dom duszy* wydaną i w Korei Południowej, i w Polsce, a dla polskich małych czytelników przygotowała książkę o Niemczech i Europie, zatytułowaną zmyslnie *abc.de*. Trzeba powiedzieć, że książki dla dzieci są przez wydawcę dobierane tak, by łączyć tekst z obrazem, stąd tak dużą uwagę zwraca się na

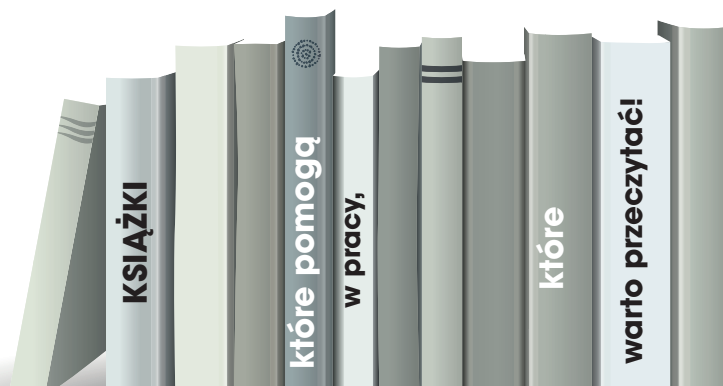
ilustracje. Dorosli czytelnicy poza zasygnalizowaną na początku poezją mogą zaznajomić się z wydaną w 1998 r. przez Wydawnictwo Dolnośląskie powieścią poznaniaka Andrzeja Falkiewicza *Ledwie mrok*. Pozostałe tytuły są związane ze sztuką, w którym

to terminie mieści się także literatura. Wrocławianin Jacek Łukasiewicz wydał zbiór swoich szkiców o literaturze *Kąt widzenia*, Jerzy Pluta natomiast wydał tom *Tysiąc pierdołek*, czyli zbiór drukowanych w prasie recenzji książkowych i opowiadań. Zaś młoda uczona Aleksandra Zasępa jest autorką książki *Czas (w) poezji Krystyny Miłobędzkiej*. Adam Wiedemann jest autorem dwóch tomów: *Posłuszeństwo. Przygody muzyczne* oraz *Poczytalność. Przygody literackie*. Natomiast Mirosław Ratajczak jest autorem swego rodzaju albumu, prezentującego twórczość plastyczną Eugeniusza Geta Stankiewicza, który przez lata mieszkał we Wrocławiu. Na zakończenie kilka zdań o dwóch autorkach. Pierwsza to Jadwiga Stańczakowa, ociemniała przyjaciółka Mirona Białoszewskiego, autorka kilku tomów poetyckich, współautorka *Dziennika we dwoje* oraz wydanego przez Warstwy *Haiku*. Druga z pań to warszawianka z urodzenia a wrocławianka z wyboru Ewa Szumańska, autorka tomu *Bizary*. Jest to zbiór felietonów publikowanych od 1982 r. w „Tygodniku Powszechnym”. W tekstach dokonywała zestawień i porównań sytuacji w kraju z zagranicą. Była współpracowniczką radiowego Studia 202, najbardziej znana z III programu Polskiego Radia jako Młoda Lekarka.

Bogdan Klukowski

Wydawnictwo Warstwy
Przejście Garncarskie 2
50-107 Wrocław
Tel. 71 721 5310, 48 534 997 315
www.wydawnictwowarstwy.pl

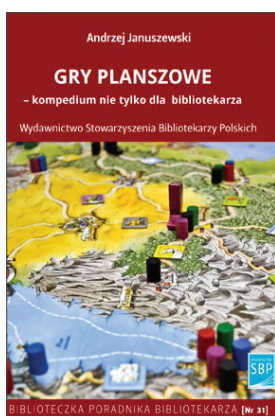
- ➔ **Nowoczesne technologie czy tradycyjne metody?: o tendencjach w krzewieniu kultury czytelniczej młodego pokolenia.** Red. Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska. Warszawa: Wydaw. SBP, 2017, 218 s. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka, 177), ISBN 978-83-64203-87-9.

Zasadniczo publikacja dotyczy wpływu nowych technologii na zachowania czytelnicze, jak zmieniają one model kultury i sposób recepcji dzieła literackiego. Zamieszczone w niej teksty podzielono na dwie części: *Świat cyfrowy w krzewieniu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży*, *Wychowując w kulcie czytania*. Z jednej strony odnajdziemy tam teksty omawiające wpływ najnowszych technologii na lekturę, a z drugiej jak zostają one wykorzystane w procesie czytania. Bibliotekarzy na pewno zainteresuje tekst Z. Zasackiej *Czytelnicy zaangażowani – jak rozbudzić motywację czytelniczą dzieci i młodzieży*, która wskazuje w nim sześć dróg do zaangażowania w czytanie (czytanie – długa droga socjalizacji; czytanie nie dla miłośników; czytanie – ważność tekstu – adekwatność do potrzeb indywidualnych; czytanie – wielka przygoda; czytanie – przykład ważnego Innego). Odnajdziemy tam wiele innych inspirujących tekstów, po lekturze których możemy dojść do wniosku, że wykorzystanie nowoczesnych technologii i tradycyjnych metod jest

tak samo ważne w krzewieniu kultury czytelniczej, a przecież na tym najbardziej zależy bibliotekarzom, wszak najważniejsze jest dobro czytelnika.

- ➔ **Andrzej Januszewski: Gry planszowe: kompendium wiedzy nie tylko dla bibliotekarza.** Warszawa: Wydaw. SBP, 2017, s. 83 (Biblioteczka „Poradnika Bibliotekarza”, 31), ISBN 978-83-64203-89-3.

W szybkim tempie rośnie liczba nowych gier planszowych. Coraz częściej pojawiają się one w bibliotekach. Opublikowany poradnik ma pomóc bibliotekarzom w radzeniu sobie z tymi nowymi zbiorami bibliotecznymi. W książce autor przybliża historię gier planszowych, zamieścił podręczny słownik terminów z tego zakresu, udziela rad skąd czerpać informacje o grach planszowych i charakteryzuje ich wydawców oraz projektantów. Ponadto omawia wykorzystanie gier planszowych w bibliotece i opisuje konkretne przykłady gier, które mogą być zakupione do biblioteki. Po lekturze publikacji będziemy wiedzieli, że są gry logiczne, strategiczne, karciane, przygodowe, edukacyjne, ekonomiczne, spostrzegawcze. A żaden użytkownik nie zaskoczy pytaniem, czy w bibliotece jest: Activity, Alhambra, Bongo, Dixit, Dobble, Dominion, Dr Eureka, Fabryka Robotów, Fun Farm, Geniusz Go, Jenga, Katamino, Kawerna, Kingdomino, Red7, Splendor, Taboo? A może bibliotekarze zaproszą do klubu gryczy lub zorganizują turniej?

Dorota Grabowska

Zapraszamy do sklepu Wydawnictwa SBP (<http://www.sbp.pl/sklep>; sprzedaz@sbp.pl)

Biblioteka przyjazna nauczycielom -emerytom

W realizacji projektów inspirujemy się nawzajem, biblioteka seniorów i – odwrotnie. Celem biblioteki stała się potrzeba stworzenia oferty dla ludzi dojrzałych, zagospodarowanie ich wolnego czasu, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu, integrowanie środowiska, poszerzanie wiedzy seniorów i umożliwienie realiza-

cji ich pasji. Tak wielkie zaangażowanie seniorów w życie społeczne w małym miasteczku, takim jak nasze, odgrywa zasadniczą rolę. W projektach zazwyczaj pracujemy z około 30-osobową grupą seniorów. Uczestnicy projektu sami wybierają zajęcia i warsztaty, w których chcą uczestniczyć. Pracujemy przy użyciu różnych metod: prowadzimy warsztaty, giełdę pomysłów, wykłady z różnych dziedzin wiedzy, pokazy teatralne i multimedialne. Projekty finansowane są ze skromnych środków własnych Związku (wykorzystywane zgodnie z jego statutem), a większość z nich przeprowadzamy dzięki własnemu pomysłom i wielkiemu osobistemu zaangażowaniu. Przybliżę w skrócie ciekawsze z naszych projektów.

EDUKACJA MEDIALNA

Kształtujemy umiejętność świadomego, krytycznego i selektywnego korzystania ze środków społecznego przekazu wykorzystując tzw. nowe media. Oprócz kursów komputerowych prowadzimy zajęcia doszkalające z korzystania z internetu (portale społecznościowe, zagrożenia w internecie, zakupy przez internet). Wszystkie zajęcia nadzoruje fachowym okiem Latarnik - Jarosław Lalik, który jest naszym motorem napędowym przemiany cywilizacyjnej.

Program zajęć dostosowujemy do umiejętności uczestników. Istnieje grupa osób nie posiadających żadnej wiedzy z zakresu obsługi komputera, jak i już zaawansowanych w poczynaniach z tym medium. Zajęcia prowadzone są w bibliotece, w Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej, w każdą środę (oprócz wakacji). Już trzeci

**W realizacji projektów
inspirujemy się nawzajem,
biblioteka seniorów
i – odwrotnie**

rok kontynuujemy taką naukę. Zainteresowanie zajęciami nie maleje, program ciągle przyciąga nowych uczestników.

EDUKACJA KULTURALNO-TEATRALNA

W bibliotece nie może zabraknąć wspólnych działań z zakresu kultury. Założony przez naszych seniorów teatr „Tradycja” ma już w swym repertuarze kilka sztuk, co, biorąc pod uwagę niespełna trzyletni staż, jest świetnym wynikiem. Biblioteka pomaga w doborze repertuaru, uczestniczy w próbach do spektakli i w przedstawieniach premierowych. Gościem honorowym i reżyserem spektakli bywa znana aktorka teatralna i filmowa, Alicja Jachiewicz-Szmidt, która od niedawna mieszka w niedalekim Nadrzeczu. Teatr „Tradycja” wystawia sztuki dla janowskich szkół, przedszkoli, środowisk lokalnych, a ostatnio coraz częściej gości na imprezach okolicznościowych poza powiatem janowskim. Spektakle teatralne stały się formą terapii zajęciowej dla członków Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej czy Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w naszym mieście. Aktywność teatralna, terapia przez teatr, określana także jako „teatr dla życia”,

jest jedną ze skuteczniejszych form stymulowania osobistego rozwoju podopiecznych. Dla uczestników amatorskiego teatru zajęcia spełniają funkcję przede wszystkim rozrywkową, ale także stwarzają możliwość aktywnego uczestnictwa w lokalnej kulturze. Biblioteka dla artystów jest zawsze przyjazna i otwarta.

Kolejna akcja, o której chciałabym nadmienić, to spotkanie „Kolędowanie łączy pokolenia”, nasz niewielki wkład w bogatą kulturę regionu. „Kolędy aktualizowane” to pieśni, które kontynuują wzorzec gatunkowy kolęd, ale nawiązują do współczesnej tematyki i mają swoiste intencje związane z bieżącymi wydarzeniami. Podczas spotkania wykonaliśmy kolędy z okresu I wojny światowej oraz wysłuchaliśmy wykładu z historii tych kolęd – przedstawionego przez miłośnika i badacza historii Ziemi Janowskiej, Andrzeja Albiniaaka.

Biblioteka wraz z emerytowanymi nauczycielami chętnie organizuje spotkania poświęcone kulturom mniejszości narodowych, które w historii naszej okolicy pozostawiły głębokie ślady. Wspomnę chociażby o ciekawej akcji poświęconej kulturze żydowskiej – święcie Purim (jednemu z ra-

dośniejszych świąt żydowskich). Program zawierał ciekawą historię Żydów janowskich, osiągnięcia polskich Żydów w różnych dziedzinach: kulturze, medycynie, kosmetologii, filmografii, literaturze.

Współczesna biblioteka nie jest już tylko miejscem czytania i wypożyczania książek, jest ośrodkiem kultury, miejscem spotkań całych rodzin

Podczas spotkania wykonano oryginalny taniec izraelski „Tzadik Katamar” (opieka taneczna bibliotekarza) i piosenki autorskie Polaków o żydowskich korzeniach.

EDUKACJA LITERACKA

Obok akcji związanych z czytelnictwem, czytaniem, realizowanych zgodnie z programami, m.in.: „Cała Polska czyta dzieciom”, akcją Narodowego Czytania, Światowego Dnia Poezji, rocznic literackich, biblioteka organizuje spotkania autorskie m.in. z lokalnym poetą, Ryszardem Martyną (emerytowanym nauczycielem-wychowawcą), który już od kilkunastu lat z pasją i swoistą lekkością pióra

para się słowem pisanym. Miłośnicy twórczości R. Martyny z przyjemnością przychodzą do biblioteki na wieczory poetyckie i autorskie.

EDUKACJA FIZYCZNA

Kreatywność nauczycieli przejawia się w gotowości do tworzenia nowych pomysłów, wynajdywaniu oryginalnych rozwiązań także w sferze fizycznej. Ruch, czyli codzienna dawka zdrowia, wśród osób dojrzałych zdobywa coraz więcej zwolenników. Widok seniorów ćwiczących na plenerowej siłowni, czy z kijkami Nordic Walking, uczestniczących w rajdach rowerowych nikogo już nie dziwi. I na takich zajęciach spotykają się nasi bibliotekarze wspólnie z emerytowanymi nauczycielami. Po intensywnym wysiłku fizycznym spotkania kończą się zazwyczaj integracyjnym białkiem z poczęstunkiem w tle (grill, ciasto, kawa i herbata). Wszelka aktywizacja i integracja jest przecież wskazana.

Najważniejsze osiągnięcie naszej współpracy, to grupa nauczycieli-seniorów, którzy kształtują z nami rzeczywistość – my dajemy im nowe możliwości, a oni je wykorzystują. Integracja seniorów, zwrócenie uwagi na to, jak ważną grupę społeczną stanowią, promowanie efektywnego sposobu spędzania czasu, zmniejszenie wykluczenia cyfrowego. Dzięki naszym wspólnym działaniom nauczyciele-emeryci posiadli wiedzę, przełamali bariery, wyszli z domu, mogą spotkać się w bibliotece z innymi. Można zauważyć wśród nich większe zaangażowanie w życie społeczne, chęć dalszej edukacji. Biblioteka w takiej współpracy widzi same korzyści.

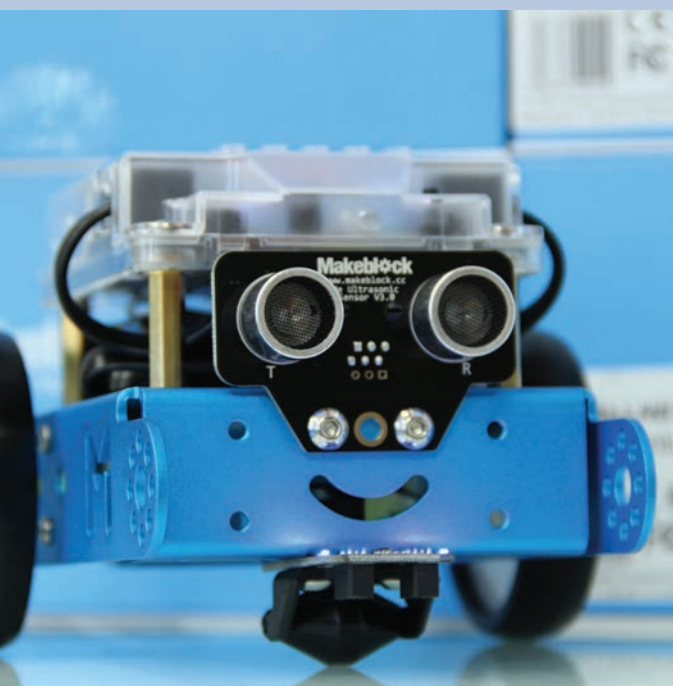
**Anna Żuraw-Łopata
PBW im. KEN w Lublinie
Filia w Janowie Lubelskim**

„Port Kultury”

Pracownia edukacyjna dla dzieci i młodzieży

W ramach środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z projektu Infrastruktura Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu pozyskała dofinansowanie na wyposażenie pra-

cowni edukacyjnej dla dzieci i młodzieży. Wniosek został przygotowany przez Ireneusza Majora, specjalistę ds. zarządzania i administrowania siecią i Sandrę Golemo starszego bibliotekarza, pracownika Działu Instrukcyjno-Promocyjnego. Projekt pt. „Wyposażenie pracowni edukacyjnej dla dzieci i młodzieży – Port Kultury” obejmował: zakup zestawów komputerowych, tablicy multimedialnej z oprogramowaniem, nagłośnienia, mikroskopu cyfrowego, pianina cyfrowego, konsoli DJ, tabletów graficznych, robotów edukacyjnych, urządzenia wielofunkcyjnego oraz umebłowania.

Pracownia „Port Kultury” znajduje się na drugim piętrze w budynku głównym Miejskiej Biblioteki Publicznej Rynek 3 w wyremontowanym w 2014 r. pomieszczeniu przy Oddziale dla dzieci i pozwala na prowadzenie zajęć dla 16-18 osób. Celem jej powstania było umożliwienie dzieciom i młodzieży dostępu do miejsca, w którym będą mogły uczyć się poprzez zabawę, współpracę, doświadczenie i kontakt z innowacjami oraz rozwijać się twórczo. Uroczystego otwarcia pracowni w dniu 21 czerwca 2017 r. dokonała Sabina Nowosielska prezydent miasta Kędzierzyn-Koźle wraz z Izabelą Migoczą, dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej. Zaproszeni w tym dniu trzecioklasiści z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 12 z uwagą przyglądali się wszystkim sprzętom, wypowiadając się pozytywnie na temat tablicy multimedialnej (dało się nawet usłyszeć: „To magia”, „Wow, taki wielki tablet”) i mikroskopu cyfrowego, gdzie można było przyjrzeć się muzeum „nodze”. W trakcie zajęć pokazowych dzieci zaśpiewały przy akompaniamencie cyfrowego pianina, a na koniec stworzyły prace plastyczne za pomocą tabletu graficznego. Uczniowie świetnie czuli się w przestrzeni pracowni, szybko pojmowali zasady działania urządzeń, by za ich pomocą tworzyć, poznawać, uczyć się i bawić.

„Port Kultury” „wypłynął na pełne wody” w trakcie wakacji, kiedy w każdy czwartek w godz. 9:30-11:00 zainteresowane dzieci miały możliwość uczestniczyć w zajęciach informatyczno-artystycznych. Dyrektorka Izabela Migocza przeprowadziła zajęcia artystyczne (06.07.2017 r.) pt. „Zapis nutowy i audialny”, gdzie dzieci zapoznały się z pięciolinia, nutami i zapisem cyfrowym audiacyty. W dniu 27.07.2017 r. odbyły się warsztaty muzyczno-plastyczne pt. „Co to jest kanon”. Podczas nich dzieci odsłuchały fragmentów najśłynniejszych utworów muzyki klasycznej, same tworzyły na wirtualnym pianinie oraz rysowały obrazki inspiro-

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

wane muzyką za pomocą tabletów graficznych. Bibliotekarka Justyna Łabuś wykorzystała pracownię w trakcie zajęć z cyklu „Biblioteczna Akademia Fotografii”, by wraz z dziećmi poznać podstawy obróbki zdjęć. W efekcie powstał pamiątkowy album z fotografiami, których autorami byli uczestnicy zajęć. Izabela Heder, bibliotekarka w Oddziale dla dzieci, w trakcie spotkań wakacyjnych prowadziła zajęcia z wykorzystaniem sprzętu z pracowni pt.

mBOTy są stworzone do nauki programowania i wprowadzenia młodych ludzi w świat robotyki, są łatwe w użyciu dzięki przystępnemu interfejsowi

„Szkicownik i gry edukacyjne” oraz „Znaki drogowe i zasady bezpieczeństwa na drodze”. Multimedialne programy wzbogacały przedstawiane tematy, uczyły – bawiąc. Za wypełnienie gry o znakach drogowych można było otrzymać własnoręcznie wydrukowany dyplom. Na zajęciach pt. „Nasz Bałtyk”, prowadzonych przez Sandrę Golemo, dzieci obejrzały krótką prezentację nt. Morza Bałtyckiego, poprzez stronę internetową obserwowały

ruch statków na morzu oraz foki dzięki kamerze zamieszczonej w fokarium na Helu. Warsztaty multimedialne pt. „Na zamku” wprowadziły dzieci do wirtualnego świata i umożliwiły „zwiedzanie” odległych zamków i miejsc w Polsce. W wakacje realizowane były, pierwsze w siedzibie głównej biblioteki, spotkania warsztatu kodowania robotów edukacyjnych mBOT, które prowadził Ireneusz Major. Miejska Biblioteka Publiczna miała okazję organizować takie zajęcia w ramach Lokalnych Klubów Kodowania w Filii nr 5 z robotami użyczonymi przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego. Cieszyły się one sporym zainteresowaniem dzieci i młodzieży. Ograniczona liczba miejsc w pracowniach oraz czas udostępnionych robotów nie wyczerpał potencjału zajęć i chęci do nauki klubowiczów. Zakupionych 8 mBOTów, pozwoliło na komfortowe prowadzenie zajęć w wyposażonej w nowoczesne zestawy komputerowe pracowni za pomocą programu składającego się z bloków. mBOTy są stworzone do nauki programowania i wprowadzenia młodych ludzi w świat robotyki, są łatwe w użyciu dzięki przystępnemu interfejsowi. W przyszłości istnieje możliwość rozbudowania robotów o kolejne czujniki i inne elementy, co pozwoli na urozmaicenie zajęć. Warto podkreślić, że roboty te pracują bezprzewodowo, brak okablowania

pozwala na większą swobodę działań urzędnika. Młodzi ludzie na zajęciach pt. „mBOT” zapoznali się z budową robota i uczyły się wydawania prostych „komend”: jedź prosto, w prawo, po okręgu czy nakazujących wydawanie dźwięków. Uczestnicy zajęć z ciekawością wysłuchali wstępnego wykładu, by następnie samemu „pokierować” robotem.

Pracownia zaczyna skupiać wokół siebie młodych ludzi uzdolnionych w różnych dziedzinach, dla których to miejsce jest szansą na rozwijanie umiejętności z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi multimedialnych

Dzieci reagowały bardzo żywiołowo, możliwość przełożenia wirtualnych pojęć na rzeczywiste reakcje urzędnika, były olbrzymią motywacją do działania i poszukiwań kolejnych „poleceń” w programie stworzonym na bazie Scratch 2.0. Stały cykl zajęć rozpoczął się jesienią, spotkania odbywają się dwa razy w miesiącu w „Porcie Kultury”.

Pracownia zaczyna skupiać wokół siebie młodych ludzi uzdolnionych w różnych dziedzinach, dla których to miejsce jest szansą na rozwijanie umiejętności z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi multimedialnych. Po zakończonych zajęciach zostają często trochę dłużej, aby przećwiczyć opracowywany materiał lub poszerzyć wiedzę. Sala ma służyć tak-

że zainteresowanym nauczycielom z lokalnych szkół, jest otwarta na ich pomysły, lekcje i zaangażowanie. W ramach pracowni „Port Nauka” będą się odbywać zajęcia z zakresu podstaw informatyki, grafiki i robotyki. Pracownia humanistyczna „Port Humanistyka” wesprze działania z zakresu plastyki, literatury i muzyki. Okres wakacji był czasem na zebranie doświadczeń, zabawę i naukę z nowym sprzętem oraz diagnozowanie potrzeb edukacyjnych młodych użytkowników biblioteki. „Port Kultury” ma być miejscem edukacji nieformalnej, która odbywa się w przyjaznym, ogólnodostępnym środowisku poprzez zabawę i możliwość współdziałania. Otwartość pracowni ma na celu: przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu dzieci z uboższych rodzin, podniesienie ogólnej kultury technicznej oraz rozwijanie postawy twórczej, pobudzenie wrażliwości na piękno literatury, muzyki i plastyki.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że młodzi ludzie doskonale czują się w przestrzeni pracowni i szybko pojmują zasady działania urzędzeń. Praca w świecie wirtualnym przychodzi im z łatwością, poznanie i wykorzystanie tego narzędzia jest szansą dla biblioteki na przyciągnięcie dzieci i młodzieży w jej progi. Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu stara się sprostać wyzwaniom jakie stawia obecny rozwój technologiczny. Pracownia „Port Kultury” pozwoli wyjść naprzeciw wymaganiom świata cyfrowego, podnosić kompetencje bibliotekarzy oraz lokalnego środowiska.

Sandra Golemo
MBP w Kędzierzynie-Koźlu

Wspomnienie o Józefie Piłsudskim w Bibliotece Miejskiej w Puławach

BIBLIOTEKA - GRODZIŃSKO

W grudniu ub.r. przypadała 150. rocznica urodzin bojownika o niepodległość Polski Józefa Piłsudskiego. W uznaniu jego wielkich zasług i w związku ze zbliżaniem się 100-lecia wyzwolenia Polski Sejm RP ogłosił Józefa Piłsudskiego Patronem Roku 2017.

Włączając się w obchody jubileuszowe, w październiku, w Bibliotece Miejskiej w Puławach wystąpiła znana aktorka Ewa Dałkowska. Wraz z kompozytorem Januszem Bogackim zaprezentowali spektakl słowno-muzyczny pt. „Wspomnienie o Józefie Piłsudskim w 150. rocznicę urodzin Marszałka” na podstawie książki Kazimierzy Iłakowiczówny *Ścieżka obok drogi*. Aktorka czytała fragmenty wspomnień poetki z okresu jej pracy w Ministerstwie Spraw Wojskowych. Swoją interpretacją rozmów między Kazimierą Iłakowiczówną a Józefem Piłsudskim znakomicie oddała ducha i klimat lat międzywojnia. Nie tylko naświetliła rolę i obowiązki poetki na stanowisku osobistego sekretarza Marszałka, ale

przede wszystkim opisała wizerunek Piłsudskiego zza drzwi gabinetu, z jakim niewiele osób miało sposobność obcować. Dzięki temu odbiorcy spektaklu mieli możliwość, choćby z fragmentów wspomnień Iłakowiczówny, poznać osobowość pierwszego Marszałka Polski – błyskotliwego i pełnego poczucia humoru działacza społecznego. Kameralności całemu wydarzeniu dodała nastrojowa muzyka na żywo wykonana przez Janusza Bogackiego.

Każdy uczestnik spotkania otrzymał także upominek – egzemplarz *Ścieżki obok drogi* Kazimierzy Iłakowiczówny w formie audiobooka, czytany przez Ewę Dałkowską. Miłym dopełnieniem wieczoru były rozmowy z aktorką, autografy oraz niespodzianka w postaci prezentacji karykatur „Józef Piłsudski w 13 planszach” autorstwa Zdzisława Czermańskiego, będąca reprintem z 1935 r.

„Wspomnienie o Józefie Piłsudskim w 150. rocznicę urodzin Marszałka” było spotkaniem mającym na celu uczczenie obchodów tegorocznego patrona i oddania hołdu człowiekowi, który stał się symbolem nieugiętej walki o niepodległość oraz przykładem dla kolejnych pokoleń polskich patriotów.

Katarzyna Kuciara
Biblioteka Miejska w Puławach

Każdy jubileusz niesie za sobą wspomnienia i doświadczenia

Biblioteki **70** lat Publicznej w Piekoszowie

Biblioteka w Piekoszowie podczas swoich 70 lat działalności zapisała się w znaczący sposób na kartach historii. Uroczystości jubileuszowe odbywały się 21 września 2017 r. Na ten dzień przygotowanych zostało wiele atrakcji zarówno dla dorosłych, jak i dzieci. Dużo radości, ciekawych opowieści i zabawy było w trakcie pierwszej części naszego świętowania. Od godzin porannych gościliśmy w sumie blisko 200 dzieci ze szkół podstawowych, które brały udział w animacjach prowadzonych przez Michała Malinowskiego, dyrektora i kustosa Muzeum Baśni, Bajek i Opowieści z Konstancina Jeziornej. Nasz gość opowiadał dzieciakom wiele ciekawych historii, jak również zachęcał, by one same puściły wodze fantazji i wymyśliły swoje opowieści. – *Posłuchajcie, teraz dostaniecie klocki, z których zbudujecie wyspę skarbów, zamek lub inne miejsce, w którym znajduje się skarb* – mówił animator. – *Później waszym zadaniem będzie opowiedzieć co zbudowaliście i jaka jest historia tego miejsca* – tłumaczył. Zamki, ruiny, mosty, tunele i pałace powstawały w okamgnieniu, a fantazja dzieci zdawała się nie mieć granic. Ciekawym elementem kończącym zabawę było tworzenie własnego papierowego teatryku z różnymi postaciami, a zadaniem najmłodszych było udekorowanie kurtyny i aktorów. Dobra zabawa trwała do godzin popołudniowych. Później po krótkim odpoczynku i przearanżowaniu sali, rozpoczęła się druga część wydarzenia. – *Serdecznie witam wszystkich naszych gości. Cieszymy się, że jesteście z nami w tak ważnym dla nas dniu. Pamiętajcie, że biblioteka to przede wszystkim ludzie* – mówił Andrzej Paździerz, dyrektor Biblioteki Centrum Kultury w Piekoszowie. Na sali obecnych było

kilkadziesiąt osób – przedstawiciele władz gminy, firm, instytucji, zaprzyjaźnionych bibliotek, czytelnicy i uczestnicy inicjatyw organizowanych przez BCK. O czasie powstawania biblioteki, jej sukcesach i trudnych chwilach mówił Zbigniew Piątek, wójt gminy Piekoszów. – *Mimo ciężkich czasów, bo przecież powojennych, biblioteka w Piekoszowie powstała, rozwijała się systematycznie i rozwija nadal, a czytelników z każdym rokiem przybywa* – podkreślił.

Istotną rolę w działalności biblioteki odgrywają jej użytkownicy, m.in. wspomniani wcześniej czytelnicy. Ci najaktywniejsi zostali w tym wyjątkowym dniu wyróżnieni i nagrodzeni. – *Chcemy w ten sposób podziękować aktywnym czytelnikom, którzy bardzo dużo czytają i są naszymi stałymi użytkownikami* – mówiła Ewa Ząbek, kierownik działu bibliotecznego BCK. – *Czytelnicy są bowiem filarem każdej biblioteki, bo żadna placówka nie przetrwa, jeśli nikt nie będzie z niej korzystał* – podsumowała. Oprócz upominków dla czytelników, podziękowano także sponsorom, którzy wspierają inicjatywy BCK. A tych jest wielu. Od kilkunastu lat placówka we współpracy ze Szkołą Podstawową w Piekoszowie organizuje Konkurs Pięknego Czytania, konkurs wiedzy na temat wybranej lektury, a także czynnie bierze udział w „Tygodniu Bibliotek”. Dzięki pozyskiwaniu środków zewnętrznych możliwe jest również organizowanie: spotkań autorskich (odwiedzili nas m.in. Barbara Rybałtowska, Andrzej Poniedziałki, Grzegorz Miecugow, Magda Umer, Magdalena Zawadzka, Szymon Hołownia), koncertów, recitali (m.in. Katarzyny Żak, Izabeli Trojanowskiej, Wandy Kwietniewskiej z zespołu „Wanda&Banda” czy Marika Piekarczyka) i wielu innych. Ponadto aktywnie

działa strefa kulturalna – organizowane są przeglądy teatralne i konkursy piosenki, promowana jest tradycja i obyczaje ludowe podczas przeglądu obrzędów ludowych, dynamicznie działa pracownia ceramiczna. To nie wszystko. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczności prowadzone są zajęcia: muzyczne, instrumentalne, taneczne, aerobiku, zumbi, akrobatyki, gimnastyki korekcyjnej i karate, a aktualnie odbywają się warsztaty teatralne i słowno-muzyczne. W ten sposób oferta

BIBLIOTEKA CENTRUM KULTURY w Piekoszowie

placówki nie zamyka się w jednej dziedzinie, wręcz przeciwnie – staje się wielotematycznym centrum kultury. Zwieńczeniem jubileuszowych uroczystości był koncert Roberta Kasprzyckiego, poety, muzyka, kompozytora, który wykonał znane, jak i mniej znane utwory.

Notatka z historii

Gminna Biblioteka Publiczna w Piekoszowie (dziś – Biblioteka Centrum Kultury) w początkowych latach swojej działalności, czyli od 1947 r., nosiła nazwę Biblioteki Gromadzkiej i mieściła się w szkole podstawowej, w której funkcjonowała do 1949 r. W kolejnych latach, po zmianie siedziby biblioteki, zwiększały się zasoby książkowe, wzrastała liczba czytelników i wypożyczeń. Niestety nie każde zmiany przynosiły dobre efekty – w latach 50. XX w. ciągła rotacja na stanowisku kierownika biblioteki wpływała negatywnie na rozwój placówki. Dopiero objęcie stanowiska kierowniczego przez Wiesławę Kozłowską przyniosło efekty – lokal został wyremontowany, wprowadzono nowe formy pracy oraz rozpoczęła się współpraca ze świetlicą gromadzką przy organizacji różnych imprez. Biblioteka Gromadzka w 1974 r. przekształcona została w Bibliotekę Publiczną, która posiadała filię w Zajączkowie oraz punkty biblioteczne w Gałęzicach, Brynicy, Górkach Szczukowskich, Łosieniu, Łosienku, Rykoszynie i Micigoździe. Z upływem lat pod kierownictwem Anny Kubowicz księgozbiór powiększał się, liczba czytelników i tym samym wypożyczeń wzrastała. Kontynuowa-

ne były inicjatywy popularyzujące czytelnictwo, z biegiem lat pojawiły się nowe konkursy i działania mające na celu aktywizację lokalnej społeczności w zakresie czytania. Lokal przy ul. Częstochowskiej w Piekoszowie (gdzie aktualnie mieści się siedziba BCK), biblioteka otrzymała od Urzędu Gminy w Piekoszowie w 1991 r. Pozyskanie nowego lokalu w centrum miejscowości dało doskonałe efekty – czytelnictwo ponownie uzyskało tendencję wzrostową, a inicjatywy biblioteczne zaczęły zdobywać coraz większą rzeszę zainteresowanych. Istotnym elementem w dziejach Biblioteki Publicznej w Piekoszowie było jej skomputeryzowanie. W 2002 r. biblioteka zakupiła pierwszy komputer oraz – dzięki pomocy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach – otrzymała od Biblioteki Narodowej program biblioteczny MAK. Rozpoczęło się tworzenie bazy katalogowej. Gminna Biblioteka Publiczna w kolejnych latach jeszcze bardziej dynamicznie się rozwijała – lokal powiększył się, został wyremontowany, zwiększyła się liczba pracowników oraz wydłużono czas pracy placówki, pojawiły się stanowiska komputerowe i bezpłatny dostęp do sieci.

Po odejściu Anny Kubowicz i objęciu w 2007 r. stanowiska dyrektora przez Andrzeja Paździerz, biblioteka od 1 stycznia 2008 r. rozpoczęła działanie jako samorządowa instytucja kultury. Od tamtego czasu zbiory wypożyczane są przy użyciu komputerowych programów bibliotecznych (aktualnie MATEUSZ), pojawiły się audiobooki, filmy DVD, a z upływem lat jeszcze więcej stanowisk komputerowych. Niestety, budynek, gdzie do 2013 r. funkcjonowała biblioteka, z biegiem czasu przestał spełniać wymogi – zaczynało brakować miejsca, funkcjonalność budynku pozostawiała wiele do życzenia. Jedno było pewne – potrzebna była zmiana. W trudnym dla gminy Piekoszów 2013 r. – dzięki dofinansowaniu z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 1 850 000 zł, rozbudowano bibliotekę. Nie była to jedyna zmiana – w tym samym roku podjęto uchwałę dotyczącą połączenia Gminnego Ośrodka Kultury z Gminną Biblioteką Publiczną w jedną instytucję – Bibliotekę Centrum Kultury w Piekoszowie. W takiej strukturze funkcjonuje aktualnie, posiada 3 filie biblioteczne w: Rykoszynie, Brynicy i Zajączkowie oraz świetlice w: Szczukowicach, Wincentowie i Gałęzicach.

Katarzyna Gurak
Biblioteka Centrum Kultury
w Piekoszowie

Bibliotekarze MBP w Zgorzelcu uczcili

JUBILEUSZ OSSOLINEUM

BIBLIOTEKA · ŚRODOWISKO

27 października 2017 r. odbył się w Zgorzelcu wernisaż wystawy „200 lat Ossolineum. Litteris et Artibus”. Wystawa, która powstała w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, zawitała do przygranicznego miasta na Dolnym Śląsku dzięki Miejskiej Bibliotece Publicznej. Ekspozycję dopełniły książki Wydawnictwa Ossolineum ze zbiorów zgorzeleckiej księżnicy oraz wystawa Justyny Polakowskiej „Biblioteka – miejsce tajemnicy”. Ekspozycja, którą można było oglądać w sali zgorzeleckiego MDK przy ul. Parkowej od 1 do 3 grudnia, składała się z 16 plasz, zawierających informacje o ważnych faktach, wydarzeniach i ludziach minionych dwóch stuleci Zakładu Narodowego. Wernisaż stał się także okazją do spotkania bibliotekarzy bibliotek publicznych, szkolnych oraz biblioteki pedagogicznej powiatu zgorzeleckiego. Znaczącą część audytorium stanowiła młodzież ze szkół licealnych. Wprowadzeniem do wystawy było słowo wstępne jej kuratora, Łukasza

Koniarka, który przedstawił sylwetki szczególnie zasłużonych bibliotekarzy i kierowników, nakreślił także znaczenie dla kultury polskiej biblioteki, wydawnictwa i muzeum (Muzeum Książąt Lubomirskich) ZNiO. Tę pierwotną strukturę Ossolineum wzbogacono ostatnio (w 2016 r.) o Muzeum „Pana Tadeusza” we Wrocławiu.

Szczególnie cenną refleksją wynikającą z wystawy i prelekcji Ł. Koniarka jest bezdyskusyjna konstatacja, że miano patrioty przysługuje nie tylko bojownikom z bronią w ręku, konspiratorom i związkowcom, lecz także bibliotekarzom, ludziom książki. Oni to – czasem z narażeniem życia – ratowali skarby naszej kultury. I nie zawsze były to cenne manuskrypty i stare druki, czasem

wartość najwyższą miał zwykły podręcznik języka ojczystego, słownik, baśń, romans itp. Bibliotekarz jest patriotą kultury narodowej nie tylko od święta, jest także patriotą dnia powszedniego. O czym warto dziś mówić głośno i wyraźnie.

Marek Żytomirski
Miejska Biblioteka Publiczna
w Zgorzelcu

Mediateka w Tychach

stawia na
nowoczesność

BIBLIOTEKA - GRODOWISKO

Z ogromną radością mogę powiedzieć, że nowoczesność dotarła wreszcie do Mediateki w Tychach. Niewielkie utrudnienia, które miały ostatnio miejsce w Bibliotece Głównej – za co serdecznie przepraszam wszystkich czytelników, związane były z wymianą mebli. Przypomnę w tym miejscu, że do nowej siedziby w ubiegłym roku przenieśliśmy się ze starymi meblami, ładami i krzesłami. Jeszcze pod koniec 2016 r. rozstrzygnięto przetargi na meble i system radiowy RFID, co obecnie skutkuje małą rewolucją. Długo czekaliśmy na te wszystkie zmiany, dlatego teraz bibliotekarze MBP Tychy z pełnym zapałem przekładają zbiory, ustawiają regały i stoły. Niewątpliwie jednak najbardziej czekaliśmy na nowoczesne systemy biblioteczne i już są. Wchodząc do Mediateki natkniemy się od razu na bramki, które mają skutecznie zabezpieczyć zbiory MBP Tychy przed ewentualną kradzieżą. Ponadto wszystkie książki oklejamy etykietami RFID aby można było bez trudu odnaleźć poszukiwaną pozycję, ale nie tylko. W pomieszczeniach biblioteki znajdują się już selfchecki, czyli urządzenia umożliwiające samodzielne wypożyczenie zbiorów. Czynność ta jest niezwykle prosta i każdy czytelnik bez trudu może sam tego dokonać. Wystarczy położyć na wyznaczonej półce kilka książek, przystawić swoją kartę czytelnika i system automatycznie

„wczyta” książki na konto użytkownika. Dużym ułatwieniem będzie też możliwość całodobowego zwrotu książek, niezależnie od godzin otwarcia biblioteki. Za pomocą umieszczonej przy bocznym wejściu „wrzutni”, czytelnik o każdej porze dnia czy nocy będzie mógł oddać zbiory, unikając płatnego ich przetrzymania. Mamy jeszcze „książkomat”, jest to urządzenie przypominające paczkomat (z moich informacji wynika, że jest to pierwszy „książkomat” w Polsce, co stawia MBP Tychy naprawdę wysoko w rankingach nowoczesnych bibliotek). Trzeba tu dodać, że firma, która montuje wszystkie urządzenia jest jedną z najnowocześniejszych w Europie, a na potwierdzenie tego dodam, że obecnie montują takie same urządzenia w Narodowej Bibliotece Litwy, ponadto unowocześniali wiele bibliotek wielkomiejskich w Polsce i poza granicami naszego kraju. Wracając do książkomatu, należy zwrócić uwagę, że jego funkcja na pewno spodoba się wszystkim zabieganym i preferującym samoobsługę czytelnikom. Wystarczy z dowolnego komputera, tabletu czy smartfonu zamówić interesującą pozycję ze zbiorów Biblioteki Głównej a bibliotekarz

włoży ją do skrzyneczki książkomatu. Czytelnik o dowolnej porze, przy użyciu karty bibliotecznej, książkę sobie odbierze. Prawda, że proste, a jakie wygodne. Takie możliwości zadowolą z pewnością poszukiwaczy innowacyjnej i nowoczesnej technologii. Obecnie trwają intensywne prace nad pełnym przygotowaniem księgozbioru do nowoczesnej technologii, nadmienię, że musimy zakładać ok. 100 tys. zbiorów.

Nowa siedziba – przestrzenna i nowoczesna, z nowym sprzętem komputerowym, tabletami, systemem bibliotecznym na najwyższym poziomie oraz nowe meble to są czynniki, które spowodowały, że nie brakuje nam pomysłów w codziennej pracy. Dzięki wspaniałemu zespołowi bibliotekarzy i pracowników biblioteki, cały czas pracujemy nad uatrakcyjnieniem naszej oferty. Zależy nam na podniesieniu jakości usług i na promowaniu czytelnictwa w sposób ciekawy i niepowtarzalny. Kalendarz naszych działań stale się zapenia, i co ogromnie cieszy, coraz więcej odwiedza nas czytelników i użytkowników. Chcemy aby każdy czuł się u nas dobrze i żeby przychodziły całe rodziny, co staje się już faktem. Usługi, które proponujemy są skierowane do każdej grupy wiekowej i dla użytkowników o różnych zainteresowaniach. Dla dzieci mamy dział dziecięcy z kolorowymi książeczkami, gramami planszowymi, tabletami, nowoczesnymi materiałami dydaktycznymi i z dużą ilością klocków Lego dla małych architektów. Bajkotekę, w której kilka razy w tygodniu wyświetlamy bezpłatnie bajki, organizujemy spotkania, warsztaty i zabawy, które cieszą się ogromną popularnością. Dla młodzieży proponujemy czytelną multimedialną

z kilkunastoma stanowiskami nowitkich komputerów, z bezpłatnym dostępem do internetu, gram planszowymi i strategicznymi oraz prasą komputerową. W dziale muzycznym dostępne są bogate zbiory muzyczne i audiobooki. Dorosłemu czytelnikowi oferujemy wypożyczalnię książek (najlepiej zaopatrzoną w mieście), czytelną naukową z czytelną prasą, gdzie jest dostęp do Lexa. Ponadto organizujemy ciekawe spotkania autorskie, warsztaty i konkursy. W każdy czwartek zapraszamy na bezpłatne seanse filmowe w cyklu Sztuka X Muzy. Nie zapominając o seniorach, mamy dla nich ofertę bezpłatnego kursu komputerowego organizowanego dwa razy w tygodniu. Tak jak wspomniałam wcześniej pomysłów nam nie brakuje

BIBLIOTEKA - GRODOWISKO

– prowadzimy darmowy kurs języka migowego, a od 14 marca 2017 r. ruszyliśmy z darmowymi poradami prawnymi dla czytelników i użytkowników.

Tematyka porad obejmuje:

- prawo cywilne (zasiedzenie, rozgraniczenie, uwłaszczenie, pozew o zapłatę);
- prawo pracy;
- odszkodowania (wypadki, błędy medyczne, szkody rzeczowe, polisokaty);
- prawo rodzinne (alimenty, separacja, rozwód, kontakty);
- prawo związane z ZUS (emerytura w warunkach szczególnych, odmowa przyznania świadczenia, nakaz zwrotu świadczenia);
- windykacja (pozasądowa i sądowa).

Może z nich skorzystać każda zainteresowana osoba, nie stosujemy tu żadnych ograniczeń. Oferta jest bardzo bogata a można się z nią zapoznać na stronie www.mbp.tychy.pl w zakładce Kalendarz. Na wiosnę ruszył też nowy cykl dla kobiet – Kobieta w Mediatece, czyli Kobieta EKG. Zapraszamy na te spotkania głównie kobiety, podczas nich sprawdzą swoje serca. Czy jest ono radosne i szczęśliwe?? Czy są pełne życia i miłości?? Czego potrzebują nasze kobiety serca?? Potrzebują EKG:

Emocji
Komunikacji
Granic

W jaki sposób przeżywamy nasze emocje?? Czy ciągle się wszystkim przejmujemy i zmartwiamy?? Czy może złości się zbyt dużo i zbyt często?? A może mamy całe pokłady schowanego smutku, bo trzeba być silną i sobie poradzić??

Porozmawiamy o emocjach:

- Jak radzimy sobie ze swoimi emocjami??
- Czy tłumimy je, czy wyrażamy otwarcie?
- Czy boimy się wyrażać to, co naprawdę czuje nasze serce??
- Czy dajemy się emocjami ponieść, porwać i zalać??
- I o co chodzi z kobiecym fochem.

Porozmawiamy o komunikacji:

- Czy naprawdę mówię wszystko, to co chcę powiedzieć??

- Jak mam powiedzieć, aby być usłyszaną, a moje prośby były spełniane??
- Jak rozmawiać z najbliższymi, lub w pracy, żeby się dogadać?
- Jakich słów tak naprawdę potrzebuje kobieta w emocjach?

Porozmawiamy o granicach:

- Czy umiem pokazywać innym granice??
- Czy wiem gdzie są moje granice??
- Co to znaczy, że ktoś przekracza moje granice i jak mu powiedzieć, że się nie zgadzam, stanowczo, ale nieagresywnie??

Jeśli zatem chcesz poznać:

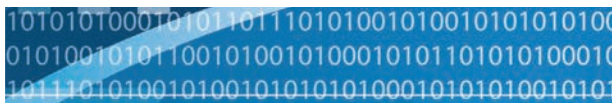
czy naprawdę są emocje i jak sobie z nimi radzić?, jeśli chcesz nauczyć się mówić tak, aby się dogadać i jak nauczyć się pokazywać swoje granice tak, aby je szanowano.

Pierwsze spotkanie odbyło się 6 marca a następne 20 i 27 marca. Prowadziła je Marzena Kopta – trener komunikacji, coach. Przez wiele lat organizowała warsztaty dla rodziców, na których uczyła jak mówić, aby dogadać się z dzieckiem. Obecnie prowadzi warsztaty dla kobiet, na których uczy jak radzić sobie z emocjami, jak mówić, aby być słyszaną i wspieraną oraz jak asertywnie pokazywać granice. Pomaga kobietom, które w środku swojego życia czują, że utknęły i potrzebują zmiany.

Pracuje w oparciu o „Porozumienie bez Przemocy” oraz „Zen Coaching”. Autorka książki *Podążając za Żyrafą*. Mama 9-letniej Hani.

W ciągu roku zapraszamy również na cykliczne spotkania: „Świat na wyciągnięcie ręki”, „Do Biblioteki po zdrowie”, a od 31 marca na cykl spotkań „Tury Kultury” z Jakubem Poradą, dziennikarzem telewizyjnym i radiowym, autorem książek *Pora na Europę*, *Niezły numer, czyli dziewczyny w białych tenisówkach*, *Polska da radę*. Więcej informacji o naszych imprezach i działaniach w Bibliotece Głównej Mediatece i w 13 placówkach na terenie miasta czytelnicy znajdą na www.mbp.tychy.pl i na Facebooku. Na zakończenie jeszcze raz podkreślę, że wszystkie imprezy organizowane przez MBP Tychy są bezpłatne.

„Stare i nowe. Co warto wiedzieć o nośnikach informacji” to jeden z tematów zajęć edukacyjnych dla dzieci proponowanych przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Bielsku-Białej. Łączy stare i nowe technologie.

Wystawy nośników informacji były przez Wydział Zbiorów Audiowizualnych organizowane kilkakrotnie. Rozwój nowych technologii spowodował po pierwsze, pojawianie się coraz nowszych nośników informacji, a po drugie, dał nam narzędzia do prezentacji tego co dotąd wydawało się być niemożliwe do pokazania. Ponieważ w bibliotece w celach prezencyjnych wycofywano z obiegu nośniki tradycyjne, wystawa ewoluowała w stronę lekcji bibliotecznej, na której obok prezentacji historycznych przedstawiamy współczesne nośniki informacji, a szczególny nacisk kładziemy na podkreślenie roli zbiorów audiowizualnych jako środków dydaktycznych.

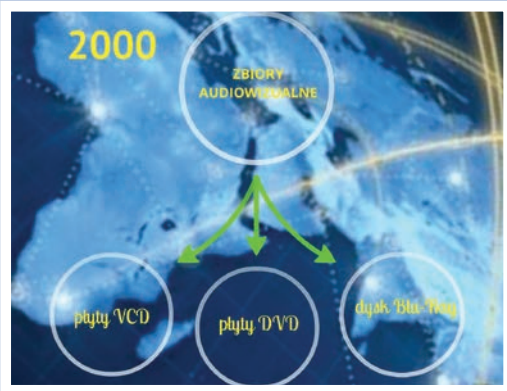
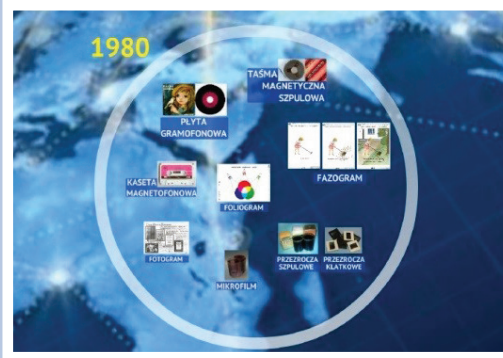
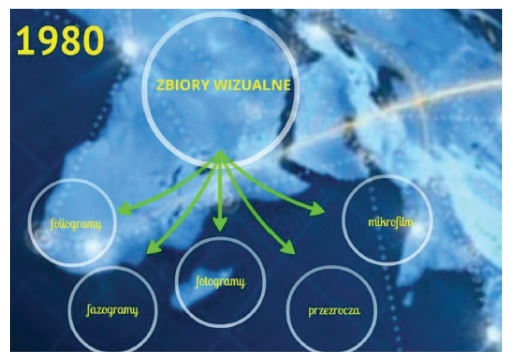
POCZĄTKI – STARE NOŚNIKI – NOWA ODSŁONA

Pomysł jest. Szukam sposobu, jak wprowadzić go w życie. Układam wszystkie nośniki na stole, szukam urządzeń służących do ich odtwarzania, część z nich jak np. magnetofon szpulowy znajduje się w podziemnym magazynie. Zastanawiam się – jak pokazać proces digitalizacji, jak połączyć wszystko co

mam i co chcę przedstawić w logiczną całość. Droga wydaje się być prosta. Klasyfikacja to jest to co bibliotekarze lubią najbardziej, niemalże sedno zawodu. Tak więc dzielę nośniki na wizualne, audialne i audiowizualne. Czwarta grupa to najnowocześniejsze – cyfrowe nośniki informacji. W każdej grupie z osobna klasyfikuję nośniki pod względem chronologicznym od najstarszych do najnowszych. Rodzi się pomysł stworzenia dwóch równoległych wystaw – wirtualnej i realnych eksponatów. Wykorzystuję tzw. wirtualne płótno, czyli program Prezi.

PREZENTACJA – WIRTUALNE PŁÓTNO

Robię zdjęcia poszczególnych nośników lub skanuję nośniki 3D do wymiaru 2D po to, by następnie stworzyć prezentację 3D. Następnie wirtualną prezentację 3D drukuję do wymiaru 2D (program Prezi umożliwia export plików do formatu PDF). Efekt jest imponujący. Powstały nie dwie a trzy wystawy. Na stolikach eksponaty realne, na ścianie wydrukowane slajdy z Prezi i prezentacja. Poniżej kilka slajdów:

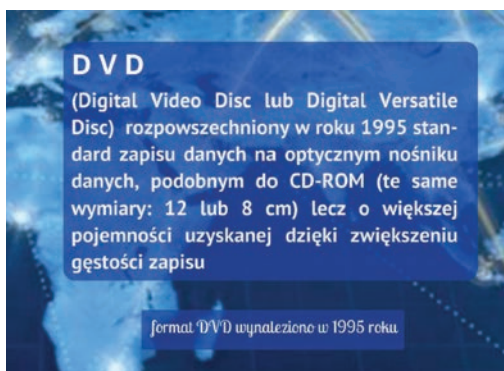

Z WARSZTATU METODYKA

Chronologia w prezentacji nie jest tożsama z kolejnością powstawania nośników. W prezentacji podaję lata, w których poszczególne nośniki były gromadzone przez bibliotekę, natomiast chronologia powstania nośników to kolejny temat.

MERITUM, CZYLI TYPOLOGIA I HISTORIA NOŚNIKÓW

Kolejnym etapem pracy nad przygotowaniem lekcji bibliotecznej o nośnikach było zebranie materiałów i stworzenie slajdów z opisami poszczególnych nośników, jak i urządzeń służących do ich odtwarzania. Wydrukowałam tylko slajdy ze zdjęciami i w czasie lekcji bibliotecznej opowiadałam o poszczególnych nośnikach informacji, natomiast w prezentacji Prezi każdy nośnik został opisany wraz z podaniem czasu powstania np.

WYKORZYSTANIE ZBIORÓW AUDIOWIZUALNYCH W DYDAKTYCE I PROMOCJI BIBLIOTEKI

Zajęcia są przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych z klas 1-3 i 4-6. Różnicujemy ilość informacji i poziom trudności oraz ilustracje w zależności od wieku dzieci, np. młodszym dzieciom pokazujemy przezrocza z bajkami, starszym jedynie w bibliotece mikrofilm, na którym utrwalono tragicomedie w trzech aktach szwajcarskiego pisarza Friedricha Dürrenmatta. Premiera sztuki odbyła się w roku 1956. Przy okazji omawiania nośników podajemy dzieciom ciekawostki takie jak np. to, że na mikrofilmie można utrwalić rysunki, druki tekstowe, schematy i plany w pomniejszeniu 1:200 (wyjaśniamy, że 1:200 to znaczy, że kartka papieru, na której został napisany tekst została pomniejszona 200 razy a jej zawartość została przeniesiona na specjalną błonę, stanowiącą rodzaj papieru fotograficznego). Wyjaśniamy dzieciom sposób funkcjonowania poszczególnych nośników i możliwości ich stosowania. Omawiamy jak powstały i jak funkcjonowały urządzenia służące do odtwarzania danych z poszczególnych nośników i równocześnie podajemy przykłady z życia współczesnego. Mówimy np. „To jest fotogram. Kiedy wasi rodzice chodzili do szkoły zapoznawali się z informacjami korzystając z takich właśnie pomocy naukowych. Dzisiaj nauczyciel posłuży się filmem lub prezentacją multimedialną, jednak zanim ludzie nauczyli się tworzyć obrazy ruchome posługiwali się zdjęciami, a jeszcze wcześniej rysunkami”. Innym przykładem jest porównanie fazogramu i współczesnej animacji komputerowej, jeszcze innym omówienie różnic pomiędzy płytą gramofonową, a płytą gramofonową pocztówkową. Omawiając w ten sposób poszczególne nośniki wprowadzamy dzieci w świat techniki od starych po współczesne technologie ko-

munikacyjne i przekazujemy wiedzę zarówno o płytach gramofonowych, fazogramach i taśmach szpulowych, jak i o kartach pamięci, pen drive'ach i digitalizacji zbiorów. Żeby zainteresować dzieci staramy się szukać różnych ciekawostek i przekazywać wiedzę zaczerpniętą od nauczycieli bibliotekarzy. Takie informacje trudno znaleźć w książkach. Ich kopalnią są ludzie, emerytowany kierownik Wydziału Zbiorów Audiowizualnych, a także kierownik Bożena Glondys-Kadela. Dowiedziałam się np. jaka jest zawartość czterech, znajdujących się w bibliotece, najstarszego typu taśm filmowych. Nie mają już one swoich opisów katalogowych i jedynie dzięki pamięci byłych pracowników możliwe było ustalenie tego typu informacji. A na taśmach znajdują się filmy z cyklu „Cztery pory roku” (na każdej jeden film: wiosna, lato, jesień, zima). Niestety jaki film znajduje się na której taśmie nie wie nawet pani Bożena, a w bibliotece nie ma projektor, na którym moglibyśmy je odtworzyć. W czasie lekcji duże wrażenie na uczniach robią także dane statystyczne takie jak np. liczba zgromadzonych i przechowywanych w bibliotece poszczególnych typów nośników. Podkreślana jest przydatność zbiorów biblioteki w procesie uczenia się i nabywania wiedzy. Dobierane są przykłady z różnych dziedzin życia, czy też z różnych przedmiotów szkolnych, np. audiobook z tekstem lektury szkolnej, film z adaptacją lektury, czy program edukacyjny do nauki ortografii, lub film edukacyjny wyjaśniający zjawiska atmosferyczne. Te działania przynoszą zamierzony skutek i rozbudzają zainteresowanie.

Jeśli chodzi o przygotowania do tej części zajęć to, oprócz wiedzy z zakresu typologii i historii nośników, lekcja wymagała przygotowania merytorycznego z historii środków dydaktycznych i dydaktyki nauczania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

FOTOGRAM

obraz uzyskany na materiale światłoczułym, charakteryzujący się określonymi cechami; odbitka zdjęcia fotograficznego wykonana w celach artystycznych (jako samoistne dzieło sztuki), lub wystawieniowych (na potrzeby ekspozycji), reklamowych itp. – dzieło pracy fotografika

mijał o powiązaniu obrazu ze słowami w procesie nauczania pojawiła się ok. 1512 roku. Jej autorem jest Crazz z Rotterdamu.

pierwsza fotografia powstała w 1826 roku.

FAZOGRAM

zespół 2-8 foliogramów nałożonych na siebie, ukazujący fazy rozwoju jakiegoś zjawiska lub części składowe problemu dydaktycznego

w 1953 r. foliogramy i fazogramy zaczęły upowszechniać się na masową skalę

od 1957 roku władze USA rozdzielają subwencje na zakup projektorów dla potrzeb edukacji

FOLIOGRAM

folia z odbitym na niej materiałem tekstowym i graficznym, którą za pomocą rzutnika wyświetla się na ekranie

pierwsze projektorokopy (grafokopy), czyli projektory lub rzutniki plama i grafiki powstały pod koniec XIX wieku (ok. 1880 roku)

po raz pierwszy technika projekcji foliogramów posłużyła się armia Stanów Zjednoczonych, prowadząc szkolenia wojskowe w czasie II wojny światowej

pierwszy foliogram wspierający proces nauczania powstał w 1963 r. w USA i przedstawiał gruczoły układu hormonalnego mężczyzny i kobiety

WARSZATA METODYKA

WYSTAWA ZDJĘTA I WŁOŻONA DO TECZKI – LEKCJA POZOSTAŁA

Na początku 2016 r. przeprowadzono remont pomieszczeń w Wydziale Zbiorów Audiowizualnych, utworzono wolny dostęp do półek i zdjęto wystawę „Nośniki Informacji”, która pozostawała w stałej ekspozycji przez 3 lata. Prezentacja Prezi była w międzyczasie kilkakrotnie uaktualniana. Lekcje prowadzone są od roku 2013. Zajęcia cieszą się dużym zainteresowaniem. Ciągle przybywa nowych informacji (np. w 2017 r. pojemność największego pen drive’a na rynku osiągnęła 2TB).

SCENARIUSZ

STARE I NOWE. CO WARTO WIEDZIEĆ O NOŚNIKACH INFORMACJI

Czas trwania:

30-45 min (lekcja biblioteczna trwa 45 min, część dotycząca nośników 30 min, pozostały czas to prezentacja sposobów wyszukiwania informacji w katalogu tradycyjnym i komputerowym).

Cele główne:

- zaznajomienie uczniów z historią i typologią nośników informacji,
- prezentacja audiowizualnych zbiorów bibliotecznych jako źródeł wiedzy,
- rozbudzanie zainteresowania technologiami informacyjno-komunikacyjnymi,
- uświadomienie roli zbiorów audiowizualnych w procesie nauczania i uczenia się,
- zachęcenie do wspierania własnej edukacji i rozwijania zainteresowań przez wykorzystanie audiowizualnych zbiorów bibliotecznych.

Cele operacyjne:

- uczeń wie co to są zbiory audiowizualne,
- zna typologię zbiorów audiowizualnych,
- zna strukturę zbiorów audiowizualnych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej,
- potrafi wymienić i omówić wybrane przykłady środków wizualnych, audialnych i audiowizualnych,
- zna historię i zasadę działania poszczególnych nośników informacji,

- zna urządzenia służące do odtwarzania informacji zapisanych na poszczególnych nośnikach,
- zna zasady wypożyczania i korzystania ze zbiorów audiowizualnych biblioteki,
- wspiera własny rozwój i proces edukacyjny korzystając ze zbiorów audiowizualnych biblioteki.

Metody:

- wyjaśnienie, pokaz, pogadanka.

Środki dydaktyczne:

Wystawa, nośniki informacji, prezentacja multimedialna (adres internetowy prezentacji: <https://prezi.com/va-sdiqx4fom/nosniki-informacji-w-wydziale-zbiorow-audiowizualnych-pedagogicznej-biblioteki-wojewodzkiej-w-bielsku-biaej-w-latach-1980-2013/>).

Przebieg lekcji:

- Powitanie, przedstawienie tematu zajęć.
- Wyjaśnienie pojęć: zbiory audialne, zbiory wizualne, zbiory audiowizualne.
- Charakterystyka zbiorów audiowizualnych biblioteki wraz z przykładami. Omówienie: historii, zastosowania, sposobu zapisu danych, poszczególnych nośników danych.
- Prezentacja urządzeń służących do odtwarzania poszczególnych nośników danych.
- Ćwiczenie praktyczne – np. korzystanie z przeglądarki przezroczyste klatkowych.
- Pogadanka na temat wykorzystania zbiorów audiowizualnych w edukacji szkolnej.
- Katalog biblioteczny (kartkowy i komputerowy) jako nośnik informacji.
- Zapoznanie dzieci z regulaminem korzystania ze zbiorów.
- Zwiedzanie magazynu bibliotecznego.
- Zachęcenie do korzystania z oferty i ze zbiorów multimedialnych biblioteki.
- Podsumowanie zajęć.
- Ewaluacja (zadanie grupie pytania czy zajęcia były ciekawe) i pożegnanie uczestników.

Agnieszka Łaszczych
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
w Bielsku-Białej

WYSTAWA RUPIECI

czyli przedmioty opowiadają

Uwagi wstępne

Jak trudno się zorientować w świecie materii, wie każdy. Otaczają nas przedmioty mniej lub bardziej ważne. Często mamy skłonność do ich gromadzenia. Efekt? Rosną wokół góry rupieci. W książce pt. *Warszawa* autorstwa wybitnej współczesnej graficzki – Grażki Lange (jej projekty bywają kontrowersyjne – jednych zachwycają, innych denerwują...), będącej osobistą wypowiedzią artystki adresowaną do odbiorców w różnym wieku, w tym – do dzieci i młodzieży, pokazano, jak wybrani twórcy kultury zamieniają rupieciarnię w interesujące kolekcje. Opowieści twórców (wszyscy są przyjaciółmi/znajomymi autorki projektu) wiążą się jakoś z przedmiotami, niekiedy zupełnie zwykłymi, te zaś mają łączność, czasem luźną i w inspirujący sposób nieoczywistą, ze stolicą. W *Warszawie* pokazano, jak można twórczo nadać sens przedmiotom, które nas otaczają, jak zauważyć ich urodę, niezwykłość i niepowtarzalność, bądź jak tę niezwykłość i niepowtarzalność wykreować.

Książka *Warszawa* może być punktem wyjścia do wielu zajęć poprowadzonych w różnych wariantach. Daje mnóstwo możliwości elastycznego wykorzystania w pracy z dziećmi i młodzieżą. Jest nieco tajemnicza i odrobinę „niegrzeczna”. Budzi emocje. Każde zadawać pytania. Inspiruje do myślenia. Poszczególne teksty mają jednak różny poziom literacki (od wybitnych i poruszających, po pisanych jakby „na kolanie”) i rozmaitych grupę adre-

satów, dlatego – przed zajęciami – trzeba dokonać przemyślanego wyboru – tak, by tekst, który osoba prowadząca zajęcia zechce wykorzystać, odpowiadał swoją treścią i formą poziomowi percepcji i doświadczeniom grupy.

Cele zajęć

- rozwój wyobraźni, refleksyjnego myślenia, wrażliwości i uwagi,
- rozwój umiejętności myślowych (tworzenie kategorii, posługiwanie się kryteriami, tworzenie uzasadnień),
- rozwój umiejętności językowych,
- ćwiczenie współpracy w grupie,
- zainteresowanie zagadnieniem tworzenia kolekcji „z niczego”,
- spotkanie z książką jako przedmiotem pięknym i inspirującym do myślenia.

Pomoce

- Książka: *Warszawa*. Projekt i opracowanie graficzne Grażka Lange. [Toruń]: Wyd. Tako, 2015.
- Różne (raczej drobne) przedmioty; np.: klucze (stare i nowe), kilka rodzajów ołówków (automatyczne, tradycyjne, twarde, miękkie, z gumką i zwykłe), gumki do wycierania (różne kolory i typy), pieczątki (różnej wielkości – najlepiej stare i nowe), guziki w rozmaitych kolorach i wielkościach i z różnych materiałów, bombki na choinkę (różnej wielkości), plastiko-

we maskotki (możliwie małe), małe pluszaki, zapinki do włosów, fotografie (czarno-białe i kolorowe), stare dyskietki (różnej wielkości), pendrivy – różnego rodzaju, szpulki z kolorowymi nićmi, kapsle od butelek, korki od butelek, kamyki, muszelki, szyszki, pudełka i puszki po herbacie, po cukierkach itd.

- Tło do wyeksponowania przedmiotów, np. jednobarwny materiał (najlepiej czarny) lub pakowy papier (jednobarwny – szary lub brązowy).

Przebieg zajęć

- Na podłodze, na dużym kawałku materiału lub papieru (tło) zostały rozsypane rozmaite przedmioty (w sposób przypadkowy). Powstaje swego rodzaju „wystawa rupieci”.
- Uczniowie zostają podzieleni na grupy.
- Polecenia dla wszystkich grup:
 - › nie naruszając wystawy (tylko rozmawiając) stwórzcie własną kolekcję przedmiotów, które mogłyby opowiedzieć jakąś wspólną historię. Może być niezwykła lub zupełnie zwyczajna. Jak kto zdecyduje. Zapiszcie na kartce, które przedmioty wybraлиście.

(Przykłady przedmiotów wybranych przez jedną z grup: *ołówek, pendrive, dyskietka, gumka do wycierania, fotografia, puszka po herbacie*.)

Przykłady przedmiotów wybranych przez inną grupę: *wszystkie klucze, które znalazły się na wystawie rupieci*;

- › podzielcie się w grupach rolami; niech każdy z was wcieli się w któryś z przedmiotów z waszej wystawy; ustalcie (wylosujcie lub przedyskutujcie) kolejność wypowiedzi; przeprowadźcie w grupie próbę wspólnej krótkiej opowieści (można nagrać w telefonie komórkowym); po próbie, gdy już będziecie mniej więcej wiedzieć, jak rozwija się opowieść, przedyskutujcie, jaki można nadać jej tytuł;
- › niech przedstawiciele grup zapiszą na tablicy wybrany przez grupę tytuł opowieści;
- › słuchamy opowieści: opowiadają wszyscy członkowie grup po kolei – każdy snuje swoją część opowieści lub przedstawiciele grup opowiadają całą opowieść swojej grupy, lub słuchamy nagrania z komórki (dowolność);
- › który tytuł był najciekawszy? (dzieci spontanicznie odpowiadają na pytanie; prowadzący prosi o krótkie uzasadnienie);
- › ustalamy wspólnie cechy poszczególnych opowieści (np. spójne – poszczególne elementy łączą się w logiczną całość, komiczne,

wzruszające, ze zwrotami akcji, zwykłe, nie-zwykłe, o zaskakującym zakończeniu; przy ustalaniu cech opowieści prowadzący prosi o uzasadnienia; np. *Co spowodowało, że ta opowieść według ciebie była wzruszająca?*).

- Nauczyciel czyta wybrany wcześniej tekst z książki *Warszawa* i pokazuje planszę, która towarzyszy tekstowi (np. *Dziewczynka z lizakami* Tiny Oziewicz, *Środek* Michała Rusinka).

Zadanie do domu:

Wybierz z kolekcji rupieci swoją własną, indywidualną kolekcję. Stwórz własną opowieść. Nagraj ją lub zapisz. Przynieś nagranie (lub zapis) do biblioteki. Może się uda stworzyć kolekcję opowieści. Spróbujemy zaprezentować ją innym czytelnikom.

Uwagi końcowe

Poniższa propozycja jest jedną z wielu możliwości poprowadzenia zajęć wiążących się z książką *Warszawa*. Możliwy jest też ich inny wariant. Zamiast kończyć zajęcia czytaniem fragmentu książki (punkt 4 *Przebiegu zajęć*), co zostało pomyślane jako podsumowanie pracy własnej dzieci i co – w mojej ocenie – bardziej otwiera własną inicjatywę twórczą uczniów, można rozpocząć zajęcia od przeczytania wybranego wcześniej fragmentu, jeszcze przed poleceniem rozpoczęcia narady w grupach nad tworzeniem własnej kolekcji (punkt 3 *Przebiegu zajęć*). Taki wariant ma tę cechę, że ukierunkowuje myślenie i działanie, sugerując jednak (a tym samym ograniczając swobodne myślenie i działanie) tworzenie określonych, jednorodnych kolekcji. I w jednym, i w drugim przypadku bardzo istotne jest przeczytanie fragmentów książki i pokazanie jej uczestnikom zajęć. Ważne, by wszyscy mieli możliwość wzięcia jej do ręki. Daje możliwość indywidualnego spotkania z nią w przyszłości. Pokazuje, jak inni podchodzą do otaczającej nas materialnej rzeczywistości.

Warto (we współpracy z opiekunem grupy) popracować nad powodzeniem „zadania do domu”. Zaistnienie kolekcji opowieści (np. w postaci porządnej publikacji) będzie zachętą nie tylko do ponownego (już indywidualnego) odwiedzenia biblioteki, kontynuacją pracy (pojawią się inne możliwości). Będzie to również satysfakcja dla autorów...

Hanna Diduszko
Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy
Oddział im. Haliny Rudnickiej

Łódź, 24-25 IX 2018

kultura czytelnicza
młodego pokolenia

międzynarodowa konferencja naukowa

Katedra Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego, Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, Muzeum Miasta Łodzi oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich mają zaszczyt zaprosić na piąte z cyklu spotkanie badaczy i praktyków z całego świata, na którym zaprezentowany zostanie aktualny stan badań kultury czytelniczej dzieci i młodzieży oraz dobre praktyki w zakresie jej krzewienia.

V Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu Kultura Czytelnicza Młodego Pokolenia Łódź, 24 – 25 września 2018

Szczegółowe cele konferencji:

- przegląd i ocena stanu badań kultury czytelniczej dzieci i młodzieży na początku XXI w.
- przegląd i ocena stanu badań dotyczących wpływu mediów na kształtowanie kultury czytelniczej młodego pokolenia
- dyskusja nad konkurencyjnością mediów wobec książki
- analiza uwarunkowań towarzyszących kontaktowi dzieci i młodzieży z książką i mediami
- diagnoza stanu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży na początku XXI w.
- wymiana doświadczeń w zakresie praktycznego wykorzystywania nowoczesnych technologii oraz form i metod pracy z dziećmi i młodzieżą
- przegląd współczesnych technologii pod kątem możliwości ich wykorzystania do rozbudzania zainteresowań i zamiłowań czytelniczych
- przegląd praktyk bibliotek różnych typów w zakresie promocji książki i czytelnictwa
- przegląd działań bibliotek i mediów na rzecz inicjowania i rozwoju kultury czytelniczej dzieci niepełnosprawnych
- przegląd ofert bibliotek różnych typów na rzecz dzieci dyslektycznych i dysortograficznych
- przegląd aktualnego stanu i możliwości w zakresie aranżacji wnętrz bibliotecznych pod kątem wykorzystania do działań kulturalnych i oświatowych w środowisku dzieci i młodzieży
- przegląd pomysłów i doświadczeń środowiska bibliotekarzy w zakresie wykorzystania Internetu do rozbudzania zainteresowań czytelniczych
- przegląd współczesnych, pozytywnych praktyk środowiska rodzinnego w zakresie rozbudzania zamiłowań czytelniczych
- inspiracja środowiska naukowego do badań nad kulturą czytelniczą dzieci i młodzieży i możliwościami wykorzystania mediów do jej rozwoju

rejestracja prelegentów jest otwarta do **6 marca 2018**

zgłoszenia słuchaczy przyjmowane będą do **5 września 2018**

informacje o konferencji znajdują się na stronie internetowej: www.konfkbin.uni.lodz.pl

kontakt: konfkbin@gmail.com

kontakt dla mediów i sponsorów: patronatkonf@gmail.com

1% dla SBP

ka**PIT**alny wybór!

Czy warto przekazać 1% swojego podatku tam, gdzie ma szansę pracować z korzyścią dla rozwoju bibliotek i bibliotekarzy?

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ma przywilej być w elitarnym gronie organizacji pożytku publicznego. A jest w tym gronie nieprzypadkowo – to dzięki Wam zawód bibliotekarza i działalność Stowarzyszenia są postrzegane jako szlachetna służba społeczeństwu. Oddając 1% podatku SBP macie pewność, że te środki zostaną wykorzystane na pożyteczne cele. 1% przekazany nam ma szansę wrócić do Was, pomóc w Waszej pracy!

Aby przekazać 1% podatku SBP wystarczy w rubryce 124 formularza PIT wpisać nr KRS: 00000 81477

W portalu sbp.pl będziemy informować o wpływach w ramach akcji 1%. Tam także znajdziecie informacje o sposobie wykorzystania środków i pełne sprawozdanie na ten temat.